

JAAR
VERSLAG

2016

VBT MISSIE

Het VBT vertegenwoordigt en behartigt, op zowel nationaal als internationaal vlak, de belangen van de Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit. Het werkt daar waar nodig samen met andere organisaties, federaties of betrokken stakeholders. Tevens biedt het VBT haar leden een platform aan voor overleg en uitwisseling. Verder verstrekt het sectorrelevante informatie aan haar leden en kan het in welbepaalde domeinen optreden als dienstverlener.

JAAR
VERSLAG

Verantwoordelijke uitgever: P. Appeltans - Tiensevest 136 - 3000 Leuven

De foto's in deze publicatie zijn beschikbaar gesteld door onder andere de VLAM en Lava.

Inhoud

WOORD VOORAF	5
VBT-LEDEN	7
1. LEDEN	7
2. AANVOER EN OMZET	8
VBT ORGANISATIE	19
3. BESTUURSORGANEN	19
4. WERKGROEPEN	19
5. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN	20
VBT-ACTIVITEITEN	23
6. RESPONSIBLY FRESH	23
7. EMBARGO RUSSISCHE FEDERATIE	25
8. EXPORT DERDE LANDEN	26
9. BEHEER EN COÖRDINATIE STATISTIEK	32
10. SIMULTAANVERKOOP	35
11. LOGISTIEK EN VERPAKKING	35
12. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING	37
13. KWALITEITSSYSTEMEN	38
14. PRODUCTKWALITEIT EN -BEWAKING	41
15. PROMOTIE	42
16. ONDERZOEK	44

Woord vooraf

De globale omzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen bedroeg € 926,4 miljoen in 2016. Naast de aan de sector inherente prijsvolatiliteit, grotendeels klimatologisch bepaald met schommelingen in vraag en aanbod, werd de gerealiseerde omzet en dus het inkomen van de betrokken telers zonder twijfel voor heel wat producten nog beïnvloed door de Russische importban.

In 2016 werd het tweede duurzaamheidsrapport Responsibly Fresh voorgesteld in aanwezigheid van Vlaams minister-president Geert Bourgeois. Het collectieve karakter van Responsibly Fresh blijft uniek en belangrijk. Door met de hele coöperatieve groente- en fruitsector samen stappen te zetten heeft het project een impact en neemt de sector zijn verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van de keten. Op deze manier toont het VBT duidelijk aan dat coöperatief ondernemen, duurzaam ondernemen in zich draagt.

Net voor de zomer kondigde de Russische overheid een verlenging tot eind 2017 aan van het verbod op import van onder andere groenten en fruit uit de Europese Unie. De hoop dat het Russische embargo zou aflopen, kon opgeborgen worden. Een harde noot om te kraken. Het VBT nam in volle vakantieperiode dan ook het voortouw in het overleg met Vlaams minister van Landbouw Joke Schauvliege. Er werd van gedachten gewisseld hoe Vlaanderen het pakket van uitzonderlijke steunmaatregelen dat de Europese Commissie opnieuw voorzag voor de hardfruitsector, het best kon invullen.

Door de verlenging van het embargo werd nogmaals duidelijk dat het actief bewerken van bestaande en het aanboren van nieuwe exportmarkten, ook buiten Europa, een must is voor de Belgische groente- en fruitsector. Via overleg vervulde het VBT een coördinerende rol en stond het garant voor een sectorale insteek bij diverse initiatieven gericht op het bevorderen van de export. Met het oog op het verkrijgen of behouden van fytosanitaire markttoegang werd aandacht besteed aan niet minder dan 16 verschillende dossiers. Op deze manier probeert de coöperatief georganiseerde afzet het verschil te maken.

Uiteraard was er de nodige aandacht voor de opvolging van de Gemeenschappelijke MarktOrdering groenten en fruit (GMO), de opstart van het debat over het toekomstig gemeenschappelijk landbouwbeleid, de ontwikkelingen van kwaliteitssystemen, de zorg voor prijstransparantie via de VBT-database en voor bepaalde verpakkingsgerelateerde items.

De VBT-jaarvergadering stond eind mei in het teken van het thema ‘Samen naar de markt, coöperatief’. In de diverse tussenkomsten werd aangetoond dat er geen reden is om te twijfelen aan de daadkracht en de slagkracht van afzetcoöperaties die hun telers ondersteunen via een optimale mix aan moderne verkoopsystemen en met een grote aandacht voor innovatie. Tenzij je natuurlijk een andere doelstelling hebt en van oordeel bent dat de positie van de teler in de keten niet versterkt moet worden. Goede commerciële en faire relaties tussen en onder producenten en afnemers, daar gaat het over. Het door het VBT gekoesterde coöperatieve model steunt daarbij op engagement, betrokkenheid en vertrouwen. Drie kernbegrippen die ook gedurende heel 2016 centraal stonden in onze werking.

We wensen u veel leesplezier,

Rita Demaré
Voorzitter

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris

VBT-LEDEN

1. LEDEN

Belgische Fruitveiling (BFV)

Voorzitter, E. Champagne - *Directeur*, F. Lowette
Montenakenweg 82, B - 3800 SINT-TRUIDEN
Tel. 011/69 34 11 - Fax 011/68 54 60
E-mail bfv@bfv.be - www.bfv.be

afd. Glabbeek
Craenenbroekstraat 30, B - 3380 GLABBEEK
Tel. 016/77 90 31 - Fax 016/77 79 69
afd. Waasland
Provinciale baan 46, B - 9120 VRASENE
Tel. 03/780 79 79 - Fax 03/777 85 14

BelOrta

Voorzitter, L. Baestaens - *Directeur*, C. De Pooter, F. Fontaine
Mechelsesteenweg 120, B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
Tel. 015/55 11 11 - Fax 015/55 06 01
E-mail info@belorta.be - www.belorta.be

afd. Borgloon
Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON
Tel. 012/67 01 00 - Fax 012/74 50 71
afd. Zellik
Z.4 Broekooi 100, B - 1730 ASSE
Tel. 02/481 08 88 - Fax 02/481 08 87

Coöperatie Hoogstraten

Voorzitter, D. Van den Plas - *Directeur*, G. Opdekamp
Loenhoutseweg 59, B - 2320 HOOGSTRATEN
Tel. 03/340 02 11 - Fax 03/314 78 44
E-mail info@hoogstraten.eu - www.hoogstraten.eu

European Fruit Co-operation (EFC)

Voorzitter, S. Kruiper - *Directeur*, I. Hayen
Tongersesteenweg 152, B - 3800 SINT-TRUIDEN
Tel. 011/67 06 11 - Fax 011/67 27 76
E-mail info@efcfruit.com - www.efcfruit.com

Groupement des Producteurs Horticoles Namurois

Voorzitter, C. Willemart - *Directeur*, C. Mathieu
Rue de la 1ère Armée Américaine 165, B - 5100 WEPION
Tel. 081/46 11 28 - Fax 081/46 11 27
E-mail info@crieedewepion.be - www.crieeauxfraises.be

Ingro

Voorzitter, J. Cardoen - *Directeur*, H. Dhuyvetter
Diksmuidsesteenweg 329 B, B - 8800 ROESELARE
Tel. 051/26 01 10 - Fax 051/20 76 16
E-mail info@ingrocvba.be - www.ingrocvba.be

Lava

Voorzitter, F. De Weerd - *Directeur*, M. De Moor
Leuvensesteenweg 130 A, B - 3191 HEVER
Tel. 015/50 42 50 - Fax 015/50 42 60
E-mail lava@lava.be - www.lava.be

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Voorzitter, J. Janssens - *Directeur*, W. Jeurissen
Industrieweg 1035, B - 3540 HERK-DE-STAD
Tel. 013/55 01 10 - Fax 013/55 46 45
E-mail info@ltv.be - www.ltv.be

REO Veiling

Voorzitter, R. Demaré - *Directeur*, P. Demyttenaere
Oostnieuwkerksesteenweg 101, B - 8800 ROESELARE
Tel. 051/23 12 11 - Fax 051/23 12 89
E-mail info@reo.be - www.reo.be

Veiling Haspengouw

Voorzitter, L. Bels - *Directeur*, M. Vanderstukken
Tongersesteenweg 152, B - 3800 SINT-TRUIDEN
Tel. 011/67 06 11 - Fax 011/67 27 76
E-mail info@veilinghaspengouw.be - www.veilinghaspengouw.be

Toestand op 31 december 2016

2. AANVOER EN OMZET

Omzet VBT-veilingen

De globale productomzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen bedroeg € 926,4 miljoen in 2016 en lag hiermee in de lijn van 2015 (€ 921,8 miljoen). Ten opzichte van 2014 (€ 805,8 miljoen) betekent dit een omzetstijging van bijna 15%.

Terwijl de groentesector in 2016 een lichte omzetstijging van 1,7% kende in vergelijking met 2015, noteerde de fruitsector een lichte daling van dezelfde grootteorde.

De gerealiseerde omzetten worden sinds 2014 zonder twijfel beïnvloed door de Russische importban op groenten en fruit uit de Europese Unie (zie hoofdstuk 7).

Tabel 1: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2011-2016

€ 1.000	Groenten	Fruit	Totale omzet
2011 *	408.403	277.093	685.496
2012 *	522.809	269.338	792.147
2013 *	501.231	299.400	800.631
2014	484.139	321.697	805.836
2015	582.140	339.705	921.845
2016	592.295	334.080	926.375

* De omzet van Veiling Haspengouw werd niet opgenomen

BelOrta realiseerde in 2016 een productomzet die de kaap van 400 miljoen overschrijdt, namelijk € 400,4 miljoen. Dit duidt op een omzetstijging van 2% tegenover 2015 en van 19% ten opzichte van 2014.

Voor groenten werd in 2016 een omzet gerealiseerd gelijkaardig aan deze van 2015. Naar het tomatenseizoen, hun belangrijkste product, wordt teruggekeken met gemengde gevoelens. In 2016 werden iets minder tomaten (-3%) aangevoerd dan in 2015 wat zorgde voor een lichte omzetzdaling, gezien de gelijkaardige middenprijs. Sla en paprika werden eveneens minder aangevoerd in 2016. Paprika (de verschillende kleuren) kende een wisselvallige prijsvorming waardoor de gerealiseerde prijzen voor verschillende telers ver uiteen kunnen liggen. Ongeacht de omzetzdaling (-8%) wordt teruggekeken op een kwalitatief goed paprikajaar. De prijzen van sla werden nauwelijks beïnvloed door het weer, terwijl concurrentie met het buitenland regelmatig woog op de prijsvorming. Een lagere middenprijs, in combinatie met een lagere aanvoer, verklaart de omzetzdaling. Komkommers en witloof daarentegen, kenden een omzetstijging. Door een areaaluitbreiding werden meer komkommers aangevoerd in 2016 en dit tegen behoorlijke middenprijzen. Bij witloof beïnvloedde voornamelijk de betere middenprijs de omzet positief.

Fruit vertegenwoordigde ruim 20% van de totale omzet van BelOrta. In het hardfruit resulteerde de sterk verhoogde aanvoer, ondanks de slechte prijsvorming, in een omzetstijging. Bij het zachtfruit daarentegen, werden minder aardbeien aangevoerd, maar de omzetzdaling kon beperkt worden door de betere middenprijzen. Houtig kleinfruit zit in de lift wat duidelijk zichtbaar is in aanvoer, prijsvorming en bijgevolg omzet van BelOrta, de grootste veiling voor houtig kleinfruit.

De productomzet van **Coöperatie Hoogstraten** bedroeg € 218,7 miljoen in 2016. Er werd opnieuw een omzetstijging gerealiseerd van 2% tegenover 2015 en 18% ten opzichte van 2014.

Groenten verwezenlijkten in 2016 een omzet vergelijkbaar aan deze van 2015. Bij tomaten werd, dankzij de hogere middenprijs en ondanks de afgenomen aanvoer, de omzet van 2015 geëvenaard. Toch zijn algemene conclusies hier

moeilijker gezien de variatie in teeltwijzen, variëteiten en bedrijfstypes. Paprika werd in 2016 gekenmerkt door een vrij stabiele prijsvorming. Ondanks de omzetzak van 8% ten opzichte van 2015, kan 2016 gerekend worden bij de betere paprikajaren.

Bij aardbeien was er voor nagenoeg alle teelten een goede prijsvorming. Niettegenstaande de lagere aanvoer (-9%), noteerden aardbeien een omzetsijging van ruim 5%.

De **REO Veiling** sloot 2016 af met een productomzet van € 177,2 miljoen, wat een toename van 7% betekent ten opzichte van 2015 en van ruim 30% tegenover 2014.

Tomaten kenden in 2016 een vrijwel gelijkaardige omzet aan deze van 2015 (quasi gelijke aanvoer en middenprijs). De omzet van prei steeg met meer dan 14% ongeacht het kleinere volume (-4%) en plaatst zich hiermee op gelijke

Tabel 2: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2016

€	Groenten	Fruit	Totale omzet
BelOrta	312.911.172	87.441.975	400.353.147
BFV	81.396	93.740.800	93.822.196
Coöperatie Hoogstraten	118.232.700	100.420.376	218.653.076
Criée de Wépion	0	969.970	969.970
LTV	394.103	6.857.653	7.251.756
REO Veiling	160.675.493	16.560.616	177.236.109
Veiling Haspengouw	0	28.088.370	28.088.370
Totaal	592.294.864	334.079.760	926.374.624

Tabel 3: Omzet VBT-veilingen - 2015 & 2016

€	2015	2016	2016/2015 %
BelOrta	391.683.937	400.353.147	+2,21
BFV	93.480.139	93.822.196	+0,37
Coöperatie Hoogstraten	214.042.832	218.653.076	+2,15
Criée de Wépion	1.613.276	969.970	-39,88
LTV	6.874.873	7.251.756	+5,48
REO Veiling	165.168.720	177.236.109	+7,31
Veiling Haspengouw	48.981.680	28.088.370	-42,66
Totaal	921.845.457	926.374.624	+0,49

hoogte met tomaten. Ook andere belangrijke groentesoorten binnen de veiling, zoals champignons en witloof, noteerden in 2016 een betere prijs en sloten af met een hogere omzet. De omzet van sla en aardbeien ging licht achteruit in vergelijking met 2015 en dit voornamelijk ten gevolge van een lagere aanvoer, veroorzaakt door het slechte weer.

De productomzet van de **Belgische Fruitveiling** bedroeg € 93,8 miljoen in 2016 en ligt hiermee in de lijn van de omzet in 2015 en 2014.

In 2016 werd een kwart meer peren aangevoerd dan in 2015. Door de slechte prijsvorming resulteerde dit in een omzettoename van slechts 7%. Ook bij appels bleef de prijs in 2016 ondermaats. Ondanks de aanvoertoename (+10%) werd de appelomzet van 2015 niet eens gehaald. De slechte weersomstandigheden leidden voor aardbeien en kersen tot sterk verlaagde volumes en bijgevolg een omzetzdaling van respectievelijk 12% en 25%. Het houtig kleinfruit sloot 2016 af met een omzetzijging van 9% in vergelijking met 2015.

In 2016 realiseerde **Veiling Haspengouw** een productomzet van ruim € 28 miljoen. Rekening houdend met de overeenkomsten die gesloten werden, is een vergelijking met de omzet van voorgaande jaren niet relevant.

De **Limburgse Tuinbouwveiling** sloot 2016 af met een productomzet van ruim € 7,2 miljoen wat een omzetzijging van ongeveer 5% betekent in vergelijking met 2015 en 2014.

Bijna 95% van de totale productomzet werd gerealiseerd door fruit. In 2016 werd meer hardfruit aangevoerd, terwijl het aangevoerde volume van zachtfruit en bessen sterk daalde ten opzichte van 2015. In het algemeen realiseerde het fruit een omzetzijging van ruim 4%.

De productomzet van **Criée de Wépion** bedroeg bijna € 970.000 in 2016. Ten gevolge van de ongunstige weersomstandigheden realiseerde de Waalse aardbeivenveiling slechts 60% van de omzet in 2015 en 2014.

Naast de klassieke veilingen is ook **Ingro**, een producentenorganisatie voor industriegroentetelers, lid van het VBT. Ingro sloot 2016 af met een Waarde Verkochte Productie van € 81,5 miljoen wat ruim 11% lager is dan in 2015. De groeiomstandigheden in 2016 waren extreem moeilijk door de natte omstandigheden in de lente en de droge periode in de late zomer. Dit resulteerde in een lagere aanvoer van erwten, spinazie, bloemkool in eerste vrucht, spruitkool en prei. De belangrijkste producten blijven bloemkool, spruitkool, prei, bonen en wortelen.

Aanvoer en omzet producten

Ook in 2016 zijn de klimatologische omstandigheden bepalend geweest voor de teelt en de vermarkting van onze groenten en fruit. 2016 werd gekenmerkt door extremen in het weer met uiterst moeilijke productie-omstandigheden tot gevolg. Bijkomend had de Russische importban een grote impact op de internationale marktsituatie en zware gevolgen voor de Europese groente- en fruitafzet en meer in het bijzonder voor die landen, waaronder België, die sterk gericht waren op de Russische markt (zie hoofdstuk 7).

Gedurende de eerste maanden van 2016 was het weer in alle teeltgebieden in Europa buitengewoon goed en kwamen onze glasgroenten sneller in productie. Op dat moment waren er nog veel producten uit zuiderse landen beschikbaar. De Zuid-Europese producties (die steeds langer doorlopen) en onze oogsten (die steeds vroeger starten) liepen bijgevolg door elkaar. Een te groot Europees aanbod had duidelijk een negatieve invloed op onze prijsvorming tijdens de winter en het voorjaar.

Door het late en natte voorjaar (aprilse grillen met regenvlagen, koude noorderwind en hagelbuien) liet de seizoenstart van openluchtgroenten op zich wachten. Voor een aantal teelten onder bescherming zorgde dit voor een duidelijke marktvraag. Serresla bijvoorbeeld, had het moeilijk tijdens de wintermaanden, maar was eind april een gevraagde groente op onze exportmarkten.

De prijsvorming van belangrijke groentesoorten, zoals tomaten, bleef echter gedurende de volledige eerste jaarhelft zwaar onder druk staan door de overlap met productie uit het zuiden, maar ook door de impact van de Russische boycot.

In juni richtte het noodweer enorme schade aan. Voor de openluchtgroenten betekende het aanhouden van dit noodweer dat de noodzakelijke veldwerkzaamheden bij uitgezaaide of geplante teelten te lang verhinderd werd. Op datzelfde moment was er in Zuid-Europa en Marokko een eerste hittegolf, waardoor hun productie achter bleef en hun kwaliteit achteruit ging. Er ontstonden tekorten aan zowel openlucht- als vruchtgroenten, bij ons en in onze buurlanden.

De zomermaanden waren droog en leidden, in combinatie met de kletsnatte junimaand, tot teelt-technische beperkingen en uiteindelijk tot duidelijk lagere opbrengsten. De algemene schaarste aan verse groenten op de Europese markt zorgde tijdens de zomermaanden bij de meeste groenten voor een correcte tot goede prijsvorming.

De aanhoudende droogte en warmte in de nazomer accentueerde de terugval in productie van openluchtgroenten nog sterker. Voor vele teelten was het oogstseizoen bovendien sneller afgelopen. Bij glasgroenten, zoals tomaten en sla, betekende het warme weer tevens een verhoogde consumptie met een goede prijsvorming in september als gevolg.

Tot ver in het najaar was het effect van de onregelmatige en krappe aanvoervolumes voelbaar. De prijzen van tomaten bleven stabiel en de magere eerste jaarhelft kon enigszins nog wat goedgemaakt worden. In oktober herstelde ook de Europese witloofmarkt zich dankzij het dalende volume aan wortelproductie. Dit resulteerde in sterke witloofprijzen in het najaar. De prijsvorming van paprika daarentegen, werd aan het seizoen einde zwaar verstoord door het Spaans importproduct dat vroeger op de markt kwam.

Bijna alle groentesoorten kenden een vlotte afzet in de laatste maanden van 2016.

Dit betekent dat in 2016 de belangrijkste groentesoorten, aangevoerd op alle bij het VBT aangesloten veilingen, een omzet realiseerden vergelijkbaar met deze van 2015.

Prei kende een aanvoerdaling van 6%, terwijl de middenprijs steeg met bijna 18%. Dit resulteerde in een omzettoename van ruim 10%. Ook vollegrondsbloemkolen werden minder aangevoerd (-11%), maar noteerden een betere gemiddelde prijs dan in 2015, met een omzetsijging van bijna 42% als resultaat.

De aanvoer van kropsla daalde met bijna 7%, terwijl de gemiddelde prijs met eenzelfde percentage steeg. Vandaar dat in 2016 een gelijkaardige omzet gerealiseerd werd aan deze van 2015.

Tomaten werden 6% minder aangevoerd tegen een quasi zelfde middenprijs als in 2015, waardoor de omzet daalde met bijna 6%.

In het algemeen lag zowel de aanvoer (-4%) als de middenprijs (-5%) van paprika lager dan in 2015, wat leidde tot een omzetsdaling van bijna 9%. Meer specifiek kenden rode en oranje paprika een aanvoerafname van respectievelijk 9% en 13%. Gele paprika daarentegen, werd 7% meer aangevoerd dan in 2015. Deze drie soorten noteerden in 2016 een lagere gemiddelde prijs dan in 2015, wat resulteerde in een omzetsdaling van 14% voor rode paprika en van 9% voor oranje en gele paprika. Uitsluitend groene paprika noteerde een betere middenprijs (+2%) dan in 2015 en wist, ongeacht de lichte aanvoerdaling (-1%), de omzet van 2015 te evenaren.

In tegenstelling tot de meeste groentesoorten werden komkommers meer aangevoerd (+9%) dan in 2015. Bovendien kon dit gestegen volume de lagere middenprijs (-4%) compenseren en een omzettoename van 4% realiseren.

Bij witloof steeg zowel het volume (+1%) als de middenprijs (+5%) wat resulteerde in een omzetsijging van 6%.

Ook in de fruitsector werd de productie en de prijsvorming beïnvloed door de weersomstandigheden en de internationale marktsituatie.

Het aardbeiseizoen werd sterk beïnvloed door de extreem natte weersomstandigheden en het gebrek aan koude uren in het voorjaar. Zonder onderscheid te maken in onder andere teeltwijze en klasse, werden 10% minder aardbeien aangevoerd in 2016 dan in 2015. Vooral de productie van de voorjaarsteelten lag opmerkelijk lager. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door een hogere productie van de doordragende aardbeivariëteiten tijdens de zomermaanden. De warmte op het einde van augustus en in september zorgde echter voor teveel productie op korte tijd met te lage prijzen als gevolg. Vanaf oktober verliep de prijsvorming opnieuw gunstig. Dankzij de hogere middenprijzen (+13%), was het omzetcijfer in 2016 quasi gelijk (+1,5%) aan dat van 2015.

In de eerste jaarhelft was, ten gevolge van de impact van de Ruslandboycot, de vermarkting van peren veel zwakker dan in 2015. De grote volumes zorgden voor extra prijsdruk. Het industriefruit deed het nochtans behoorlijk en er werden grote hoeveelheden verkocht voor een redelijke prijs. Ondanks de zeer goede ruiming tijdens de eerste maanden van 2016 werd de prijsvorming in de daaropvolgende maanden niet gunstig beïnvloed. In de periode van januari tot juni 2016 werd een matige, constante middenprijs genoteerd.

In juni zakte de perenprijs verder weg. Ondanks weinig concurrentie van dure overzeese peren was de afzet eerder moeilijk. De concurrentie van zomerfruit (aardbeien, perziken en nectarines), het relatief hogere aanbod voor de periode van het jaar en de mindere kwaliteit deden de verkoop in binnen- en buitenland sterk dalen. Toch zorgde een continue stock-afbouw voor geruimde stocks aan het seizoen einde. Dit leidde in seizoen 2015/2016 echter niet tot een prijsstijging, zoals aan het seizoen einde van 2014/2015.

Ondanks de koude tijdens de lente verliep de fruitzetting van de meeste perenvariëteiten goed. Het regenachtige, donkere weer in juni veroorzaakte echter een sterke rui met een lager rendement tot gevolg. Het nieuwe perenseizoen startte met geruimde stocks op een normaal tot iets later oogsttijdstip (+/- 4 dagen later dan in 2015) waardoor er geen overlapping was met nog aanwezig product vanuit het zuidelijk halfrond. Aan het seizoenbegin verliep de verkoop van peren vlot en werden goede prijzen genoteerd. Niettemin werd de impact van de zware storm met hagel op 23 juni voelbaar. Door het massaal aanbod van licht verhageld fruit kwam de middenprijs van peren in de eerste seizoenshelft onder druk te staan. Toch vonden deze partijen gemakkelijk hun weg naar bestaande en zelfs nieuwe markten. Ook in de maanden november en december werden grote volumes aangevoerd wat, in combinatie met de relatief kleine oogst, leidde tot lagere stocks, ook op Europees niveau, op 1 januari 2017.

In 2016 werden, volgens de VBT-database, 14% meer peren aangevoerd tegen een lagere middenprijs (€ 0,445 in vergelijking met € 0,524 in 2015). Dit resulteerde in een omzetsdaling van bijna 3% ten opzichte van 2015.

De appelmarkt ondervond tijdens de tweede helft van het verkoopseizoen 2015/2016 (januari tot en met juli 2016) nog steeds de invloed van de Russische boycot. Ondanks de relatief goede start van de industrieverkoop in de eerste seizoenshelft (september tot en met december 2015) kwamen begin 2016 grote volumes van mindere kwaliteit op de Europese markt met prijsdruk als gevolg. In de eerste jaarhelft van 2016 verliep de commercialisering van appels

moelijk en bleven de prijzen ondermaats. In het binnenland konden kwalitatief goede appels continu vlot verhandeld worden, maar de export verliep moeizaam door een te groot aanbod en een wisselvallige kwaliteit. Onze exportmogelijkheden werden negatief beïnvloed door de zwakke en concurrentiële internationale markt. Grote productielanden, zoals Polen en Duitsland, overspoelden de Europese markt met appels van mindere kwaliteit en zorgden voor grote concurrentie op onze vaste afzetgebieden. De prijsvorming stond zwaar onder druk en woog zelfs op onze binnenlandse markt. In juni waren de prijzen duidelijk verlieslatend. Door de grillige weersomstandigheden werden aan het seizoen einde nog grote volumes afgezet. Hierdoor konden de appelvoorraden tijdig geruimd worden.

Voor appels waren de bloeiomstandigheden niet ideaal. De winter was mild met weinig vorst, maar tijdens het eerste deel van de bloei was het koud en nat. Tijdens het tweede deel van de bloei was het weer beter en verliep de fruitzetting goed. Het koude en natte weer in combinatie met het gebrek aan zon (donkere dagen) veroorzaakten echter een sterke junirui met een lager rendement als resultaat. De oogst van 2016 ging op een normaal tijdstip van start, wat weinig druk van nog aanwezig product vanuit het zuidelijk halfmond impliceerde. De storm met hagel van 23 juni was echter een domper op de seizoenstart. Het niet-oogsten werd niet goedgekeurd, waardoor de verhandelde appels dienden afgezet te worden naar de verwerkende industrie. Gezien de grote Europese appeloogst (derde grootste van de afgelopen tien jaar) en het feit dat de industrie zich voornamelijk richt op de Oost-Europese landen voor aankoop (lagere kosten), werden lage industrieprijzen genoteerd. Bijgevolg moest massaal beroep gedaan worden op de interventieregeling die een bodem in de markt legt. (zie hoofdstuk 7)

Ondanks de grote druk op de industriemarkt, kenden appels de eerste twee maanden van het nieuwe seizoen een vlotte afzet, zowel op de Belgische markt als in de buurlanden. De zomerrassen kwamen op een vrijwel lege markt en de prijszetting was goed. Eind 2016 verliep de export moeizaam. Vanuit Polen werden grote volumes aan zeer lage prijzen vermarkt. Op de binnenlandse markt werden goede prijzen genoteerd voor de grotere maten in tegenstelling tot de kleinere maten die onder ernstige prijsdruk stonden.

In 2016 noteerden appels, op de VBT-veilingen, een gemiddelde prijs die nog 4% lager lag dan in 2015 (€ 0,291 tegenover € 0,302 in 2015). De aanvoer bleef vrijwel gelijk (-1,5%) aan deze van 2015. Een omzetzdaling van 5% was het resultaat.

Kersen kenden een uitermate moeilijk seizoen. Reeds vanaf de bloei werd de kersenteelt geconfronteerd met een zeer koude periode, waardoor een aantal rassen een matig tot minder behang kenden. De wisselende weersomstandigheden in het voorjaar resulteerden in een kleine Europese oogst en een laat seizoen. Onze kersenproductie viel hierdoor ná de Spaanse en Franse producties wat een gunstige commerciële uitgangspositie betekende. Maar de overvloedige regen en storm van 23 juni zorgden er echter voor dat vooral de vroege variëteiten het zwaar te verduren kregen,

zowel op kwantitatief als kwalitatief vlak.

In 2016 werd bijna een derde minder kersen aangevoerd dan in 2015. De middenprijs lag 5% lager dan in 2015 wat resulteerde in een kersenomzet die bijna 32% lager lag dan in 2015.

Ook de krieken- en pruimenteelt werden negatief beïnvloed door de extreme weersomstandigheden. In 2016 werden bijna één derde minder krieken en bijna twee derden minder pruimen aangevoerd dan in 2015. Krieken noteerden een vergelijkbare prijs met 2015 wat een omzetzaling impliceerde van bijna 30%. De gemiddelde prijs van pruimen lag hoger (+16%) dan in 2015, maar 2016 werd afgesloten met een omzet die meer dan de helft lager lag dan in 2015.

Het houtig kleinfruit daarentegen, kende in 2016 een verhoogde aanvoer. Bovendien werd de prijsvorming positief beïnvloed door de toenemende vraag. De frambozenteelt verliep goed. Er werden bijna een kwart meer frambozen aangevoerd, mede door areaaluitbreiding. Ondanks de lagere middenprijs (-5%), werd een omzetzijging van 18% gerealiseerd in vergelijking met 2015. Zowel braambessen als blauwe bessen kenden in 2016 een hogere productie en een betere prijsvorming dan in 2015. Voor braambessen resulteerde dit in een omzetzijging van 41% tegenover 2015. De omzet van blauwe bessen was in 2016 bijna de helft meer dan in 2015. Door het natte voorjaar lag de productie van rode bessen en stekelbessen iets lager (-15%). Dit had, dankzij de betere middenprijzen, echter geen negatieve impact op de omzet die deze van 2015 evenaarde.

Onderstaande tabel geeft de aanvoer, de gemiddelde prijs en de omzet van de belangrijkste VBT-producten weer. Deze tabel weerspiegelt uiteraard niet de fluctuaties in prijs en aanvoer gedurende het jaar.

Tabel 4: Aanvoer, prijs en omzet belangrijkste producten VBT-veilingen - 2015 & 2016

	2015			2016		
	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €
Aardbeien (kg)	52.513.504	2,808	147.457.919	47.252.694	3,167	149.649.282
Appelen (kg)	185.934.978	0,302	56.152.363	183.300.979	0,291	53.340.585
Bloemkolen - vg (st)	10.401.135	0,602	6.261.483	9.298.665	0,954	8.870.926
Komkommers (st)	154.850.476	0,330	51.100.657	168.406.461	0,316	53.216.442
Kropsla (st)	82.505.235	0,296	24.421.550	76.790.074	0,315	24.188.873
Paprika (kg)	46.477.424	1,297	60.281.219	44.712.059	1,230	54.995.833
Peren (kg)	187.631.630	0,524	98.318.974	214.532.443	0,445	95.466.937
Prei (kg)	65.276.300	0,421	27.481.322	61.207.955	0,496	30.359.146
Tomaten - los+tros (kg)	222.799.659	0,759	169.104.941	210.301.529	0,757	159.198.257
Witloof (kg)	41.692.198	1,020	42.526.042	42.153.312	1,070	45.104.044
Totaal Top 10			683.106.471			674.390.325

Tabel 5: Aanvoer belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2007-2016

		2007	2008	2009	2010
Tomaten - los+tros	ton	200.094	206.831	222.911	207.110
Kropsla	x 1.000 st	134.914	138.469	121.123	111.981
Paprika	ton	21.596	22.311	28.845	32.013
Prei	ton	61.076	63.974	64.770	71.599
Witloof	ton	48.355	54.403	54.986	53.093

Tabel 6: Omzet belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2007-2016

		2007	2008	2009	2010
Tomaten - los+tros	x 1.000 €	162.076	161.126	132.447	184.078
Kropsla	x 1.000 €	37.291	41.239	35.005	46.889
Paprika	x 1.000 €	30.666	29.405	24.143	36.623
Prei	x 1.000 €	21.010	25.909	38.603	46.826
Witloof	x 1.000 €	47.871	43.359	45.253	57.553

Tabel 7: Aanvoer belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2006/2007-2015/2016 *

		2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Appelen	ton	234.679	242.806	210.776	222.864
Peren	ton	202.282	212.475	124.291	218.249
		2007	2008	2009	2010
Aardbeien	ton	39.890	36.770	39.738	43.636

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Van 01.01.2011 t.e.m. 31.12.2013 werden de gegevens van Veiling Haspengouw niet opgenomen

Tabel 8: Omzet belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2006/2007-2015/2016 *

		2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Appelen	x 1.000 €	88.708	104.649	72.718	62.848
Peren	x 1.000 €	93.454	124.510	107.636	96.466
		2007	2008	2009	2010
Aardbeien	x 1.000 €	100.523	101.743	101.610	125.672

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Van 01.01.2011 t.e.m. 31.12.2013 werden de gegevens van Veiling Haspengouw niet opgenomen

2011	2012	2013	2014	2015	2016
228.510	236.997	249.326	240.179	222.800	210.302
103.966	97.179	96.180	91.120	82.505	76.790
37.238	33.574	31.581	40.779	46.477	44.712
67.744	61.983	56.334	59.862	65.276	61.208
50.705	51.746	54.219	46.210	41.692	42.153

2011	2012	2013	2014	2015	2016
119.221	180.968	149.054	169.326	169.105	159.198
22.497	36.860	29.816	25.878	24.422	24.189
37.983	37.200	42.729	40.372	60.281	54.996
24.997	31.425	38.871	13.589	27.481	30.359
49.488	52.833	43.104	38.446	42.526	45.104

2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
161.696	156.574	115.548	134.279	169.868	173.479
183.347	166.690	123.821	192.881	206.057	210.944
2011	2012	2013	2014	2015	2016
44.880	48.670	46.025	47.786	52.514	47.253

2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
66.930	48.695	59.738	60.291	47.563	52.217
98.449	67.176	101.905	96.633	96.641	94.714
2011	2012	2013	2014	2015	2016
122.388	117.732	129.928	137.719	147.458	149.649

VBT ORGANISATIE

3. BESTUURSORGANEN

Samenstelling Raad van Bestuur op 31 december 2016:

Bestuurscomité

R. Demaré, Voorzitter
L. Baestaens, Ondervoorzitter
E. Champagne, Ondervoorzitter
P. Appeltans, Algemeen secretaris

Leden

L. Bels, D. Bertels, J. Brosens, G. Callebaut, M. De Moor,
C. De Pooter, P. Demyttenaere, C. Devroe, H. Dhuyvetter, F. Fontaine,
I. Hayen, J. Janssens, L. Jolling, F. Lowette, G. Opdekamp, D. Raskin, D. Van den Plas, M. Vanderstukken

De vergaderingen van de Raad van Bestuur werden gehouden op de volgende data: 26 januari, 21 maart, 10 mei, 21 juni, 6 september, 25 oktober en 13 december.

BelOrta SKW

4. WERKGROEPEN

Zoals aangegeven in de missie, biedt het VBT haar leden een platform voor overleg en uitwisseling. Dit platform omvat diverse werkgroepen. De werkgroepen worden belegd op vraag van de leden en/of de Raad van Bestuur. De vergaderingen zijn gericht op het uitwisselen van informatie, het bespreken van thema's en het bereiken van gezamenlijke standpunten. De besluiten en de adviezen van de werkgroepen worden aan de Raad van Bestuur voorgelegd ter bekrachtiging.

In 2016 waren volgende werkgroepen actief: Export, GMO (Gemeenschappelijke MarktOrdening), P&A (Productie & Afzet), Responsibly Fresh, Simultaan en Zuidwerking.

In functie van de behoeften vinden verder regelmatig werkgroepen 'ad hoc' plaats.

Om het overleg te faciliteren en te besparen op verplaatsingstijd beschikken het VBT en haar leden over een performant videoconferentiesysteem, als aanvulling op fysieke vergaderingen en teleconferenties.

Coöperatie Hoogstraten

5. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO)

- Gebruikersgroepen diverse LA-trajecten - onderzoeksprojecten

Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- College van Producenten

Comeos

- Algemene Vergadering
- Commissie Duurzame Handel
- Commissie Voedingsbeleid
- Sociale Commissie

COPA-COGECA

- Werkgroep Groenten en Fruit (voorzitter)

Departement Landbouw en Visserij (DLV)

- Gewasbescherming Kleine Teelten - Subgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij
- Stuurgroep EU-Schoolfruit
- Werkgroep Oogstramingen

Europese Commissie (EC)

- Adviesgroep Groenten & Fruit
- Expertgroep Appelen & Peren
- Expertgroep Tomaten

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)

- Raadgevend Comité

Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken

- Taskforce Export

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL)

- Adviesraad inzake Voedingsbeleid en Gebruik van andere Consumptieproducten
- Raad van het Plantenfonds

Freshfel

- General Assembly
- Export Division
- Working Group on Promotion
- Working Group on Food Quality & Sustainability

GLOBALG.A.P.

- Board (voorzitter)
- Technical Committee Crops
- Technical Committee GRASP
- Technical Committee Systems & Rules
- Belgische Nationale Technische Werkgroep (voorzitter)

GSI Belgilux

Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technisch Comité

Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

- Algemene Vergadering
- Bureau

Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Qualität und Sicherheit (QS)

- Arbeitsgruppe Nachhaltigkeit Obst-Gemüse-Kartoffeln
- Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (aandeelhouder)
- Fachbeirat Obst-Gemüse-Kartoffeln
- Wissenschaftlichen Beirat Rückstandsmonitoring Obst-Gemüse-Kartoffeln

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Vegaplan

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technische Werkgroep
- Werkgroep Communicatie
- Werkgroep Residubewaking
- Subwerkgroep Residubewaking Groenten en Fruit Versmarkt (coördinator)

Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

- Bureau, Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Sectorgroep Groenten en Fruit
- Exportcel Groenten en Fruit
- Sectorgroep Bio

World Apple and Pear Association (WAPA)

Toestand op 31 december 2016

VBT algemeen secretaris gekozen als voorzitter Werkgroep Groenten en Fruit COPA-COGECA

REO Veiling

Belgische Fruitveiling (BFV)

VBT-ACTIVITEITEN

6. RESPONSIBLY FRESH

Het VBT lanceerde in 2012 samen met de aangesloten coöperaties en hun producenten het collectief duurzaamheidsproject en -keurmerk Responsibly Fresh. Met Responsibly Fresh willen het VBT en de deelnemers de coöperatief georganiseerde sector van verse groenten en fruit verder duurzaam laten ontwikkelen. Bij de start van Responsibly Fresh gingen de deelnemers specifieke engagementen aan die zij de voorbije jaren waarmaakten. Collectief samenwerken aan duurzame ontwikkeling en overleg met stakeholders staan daarbij centraal.

De coöperaties en hun producenten kunnen deelnemen aan het project en het keurmerk gebruiken als zij voldoen aan verschillende voorwaarden. De individuele telers moeten beschikken over een geldig certificaat voor een kwaliteitssysteem, Vegaplan of GLOBALG.A.P.. Daarnaast moeten de individuele coöperaties een charter duurzaam ondernemen onderschrijven, zoals aangeboden en gecontroleerd door externe instanties. Een derde voorwaarde is dat de coöperaties een collectief dossier rond een lijst van duurzaamheidscriteria opstellen voor de bij hen aangesloten telers.

De inspanningen voor duurzame ontwikkeling worden tweejaarlijks beschreven in een duurzaamheidsrapport opgesteld volgens de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI), een internationaal gekende standaard voor transparante duurzaamheidsrapportering. In 2016 verscheen het tweede duurzaamheidsrapport, dat handelt over de periode 2014-2015. Het rapport gaat in op de duurzaamheidsuitdagingen waarvoor de coöperatief georganiseerde sector van verse groenten en fruit staat. Het beschrijft de strategie die Responsibly Fresh aanwendt om die uitdagingen als sector collectief aan te pakken en de inspanningen die de deelnemers leverden. Het VBT ondersteunde het inbouwen van duurzaamheidscriteria in bestaande kwaliteitssystemen. De producentencoöperaties behaalden verschillende cycli op rij een certificaat voor een charter duurzaam ondernemen. De producenten vulden de basisvoorwaarde voor deelname aan Responsibly Fresh, een certificaat voor GLOBALG.A.P. of Vegaplan, blijvend in. Verder inventariseerden de coöperaties de progressie van hun producenten voor verschillende duurzaamheidscriteria door opnieuw een collectief dossier op te stellen, na een nulmeting bij de start van Responsibly Fresh en een eerste collectief dossier in 2014. Het collectief dossier omvat 49 duurzaamheidscriteria en werd opgemaakt met de input van 2.652 producenten. Op quasi alle duurzaamheidscriteria in het collectief dossier is duidelijk progressie te merken, onder meer dankzij de ondersteuning van de producenten door hun coöperatie. Het duurzaamheidsrapport werd op 15 juni 2016 door het VBT, in aanwezigheid van de deelnemende producentencoöperaties, overhandigd aan Vlaams minister-president Geert Bourgeois. Het volledige duurzaamheidsrapport is beschikbaar in het Nederlands en het Engels op de website van Responsibly Fresh, www.responsibly-fresh.eu.

Overhandiging tweede duurzaamheidsrapport Responsibly Fresh aan Vlaams minister-president Geert Bourgeois

Het collectieve karakter van Responsibly Fresh blijft uniek en belangrijk. Door met de hele sector samen duurzaam te ontwikkelen heeft het project een belangrijke impact. Met de verschillende inspanningen neemt de sector zijn verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van de agro-voedingsketen. De inspanningen worden via het keurmerk Responsibly Fresh gecommuniceerd aan de volgende schakels in de keten. Responsibly Fresh is zo een herkenningsteken voor

Uitwisselingsreis ANPE (Peru) en PACAT (Ecuador)

afnemers en stakeholders geïnteresseerd in duurzame ontwikkeling in de sector.

Binnen Responsibly Fresh wordt gestreefd naar samenwerking met stakeholders en aansluiting met externe duurzaamheidsinitiatieven. In 2016 was er veel aandacht voor duurzaamheid in coöperaties. Het VBT en de deelnemers aan Responsibly Fresh geloven dat coöperatief ondernemen, duurzaam ondernemen in zich draagt. Daarmee gepaard gaat duurzame waardeverdeling in de voedingsketen, een thema dat het VBT en de aangesloten producentencoöperaties behartigen. Het VBT en de Responsibly Fresh-deelnemers zetten zich in 2016 verder in voor het terugdringen van voedselverliezen in het kader van de 'Ketenroadmap tegen voedselverlies 2015-2020'. De Responsibly Fresh-deelnemers engageren zich daarvoor al langer door preventie van verliezen via innovatieve bewaarstechnieken en een marktgerichte productie. Niet-verkochte producten vinden een bestemming via de cascade van waardebehoud.

Binnen het luik Zuidwerking organiseerde het VBT, in samenwerking met Trias, een uitwisselingsreis voor twee partnerorganisaties, ANPE uit Peru (Asociación Nacional de Productores Ecológicos del Perú) en PACAT uit Ecuador (Productores Agroecológicos y Comercia Asociativo de Tungurahua). De twee organisaties leerden de coöperatieve sector van verse groenten en fruit in België kennen door bezoeken aan de VBT-coöperaties, hun producenten en verwante organisaties. Tijdens de uitwisseling kwamen de logistieke activiteiten, de collectieve commercialisatie en de coöperatieve organisatie van de veilingen aan bod. Na afloop waren beide partnerorganisaties ervan overtuigd dat coöperatieve vermarkting een waardevolle manier is om weerstand te bieden aan moeilijke productie- en marktomstandigheden. Het VBT en de leden-producentencoöperaties zullen in de toekomst ANPE en PACAT blijven adviseren rond verschillende thema's. Daarnaast zal Trias de expertise van het VBT en haar leden inschakelen bij de ondersteuning van andere partnerorganisaties die werken met verse groenten en fruit en zich coöperatief willen organiseren.

7. EMBARGO RUSSISCHE FEDERATIE

Op 7 augustus 2014 voerde de Russische regering een verbod in op de import in Rusland van bepaalde producten uit de Europese Unie, waaronder groenten en fruit. Op 24 juni 2015 werd het verbod verlengd tot augustus 2016. Net voor de zomer kondigde de Russische overheid nogmaals een verlenging aan en dit alvast tot eind 2017. In januari 2016 werd het verbod bovendien uitgebreid tot Turkije. Turkije exporteerde voordien, net als de Europese Unie, enorme hoeveelheden groenten en fruit naar Rusland. Als gevolg van deze uitbreiding zocht Turkije alternatieve afzetmarkten in de Europese Unie of op markten in derde landen, waar ze in concurrentie kwamen met producten van de Unie. Dit resulteerde in bijkomende marktverstoring in de groente- en fruitsector.

Om de getroffen producenten te ondersteunen stelde Europa al herhaaldelijk tijdelijke en buitengewone crisismaatregelen in. Deze Europese Verordeningen voorzagen telkens in beperkte vergoedingen voor het uit de markt nemen van producten op basis van aan de lidstaten toegekende maximale quota. De geboden mogelijkheid tot interventie is belangrijk als signaal om een bodem in de markt te leggen en mogelijke verdere prijserosie te voorkomen.

Verordening (EU) nr. 1369/2015 voorzag de mogelijkheid van deze bijzondere interventie tot en met 30 juni 2016. Aangezien de Russische overheid echter het importverbod verlengde, nam het VBT via de Europese koepelorganisaties Copa-Cogeca en Freshfel het voortouw om bij de Europese Commissie aan te dringen op een verlenging van de uitzonderlijke maatregelen, met succes. Via verordening (EU) nr. 921/2016 werden de steunmaatregelen opnieuw verlengd voor de periode van 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017. De toegewezen quota per lidstaat en productgroep bedroegen slechts 30% van de hoeveelheden voorzien in de voorgaande periode. De Europese Commissie verantwoordt deze daling door te stellen dat de sector zich ondertussen heeft kunnen aanpassen, onder andere door het vinden van nieuwe markten. De producten en bijhorende hoeveelheden die vanaf 1 juli in België in aanmerking komen, zijn 25.700 ton appels en peren en 5.000 ton groenten (tomaat, paprika, komkommer, augurk, wortel). Bovenop deze hoeveelheden wordt nog een reserve van 3.000 ton beschikbaar gesteld.

Gezien de te verwachten moeilijke marktsituatie voor appels bij aanvang van het verkoopseizoen was het VBT voorstander om, net zoals in 2014, de door Europa voorziene mogelijkheid tot niet-oogsten open te stellen. Bevoegd Vlaams minister van Landbouw Joke Schauvliege ging hier uit vrees voor imagoschade echter niet op in. Het gevolg was dat er in de oogstperiode massaal gebruik gemaakt werd van de mogelijkheid tot interventie. Op vraag van het VBT werd de reserve van 3.000 ton dan ook toegewezen aan appels en peren.

De maximale vergoedingen en bijhorende cofinancieringspercentages bleven ongewijzigd ten opzichte van de vorige fases van deze uitzonderlijke crisismaatregel. Het VBT was tevreden dat de Europese Commissie haar beleid aanhield om telers aangesloten bij een producentenorganisatie (PO) extra te ondersteunen, namelijk met een cofinancieringspercentage van 75% ten opzichte van slechts 50% voor diegenen die geen lid van een PO zijn. Enkel de vergoeding voor 'gratis verdeling' van interventieproduct wordt volledig (100%) gefinancierd door Europa.

Door de verlenging van het embargo alvast tot eind 2017 wordt de noodzaak om verder te werken aan alternatieve exportbestemmingen nogmaals aangetoond. Het VBT verhoogde in 2016 haar inspanningen om markttoegang in bepaalde derde landen te bekomen via fytosanitaire protocols (zie hoofdstuk 8).

8. EXPORT DERDE LANDEN

Het actief bewerken van bestaande en het aanboren van nieuwe exportmarkten, zowel binnen de EU als daarbuiten, is een must voor een duurzame ontwikkeling van de Belgische groente- en fruitsector. Een focus op een beperkt aantal markten kan voor de sterk exportgerichte sector leiden tot negatieve gevolgen, wat sinds 2014 duidelijk is door de Russische importban (zie hoofdstuk 7).

Via overleg, intern met de leden en extern met diverse organisaties, volgt het VBT de ontwikkelingen in product-technische, logistieke en handelsvoorwaarden. Als coördinator zorgt het VBT voor een sectorale aanpak en vertegenwoordiging bij diverse initiatieven gericht op het bevorderen van de export.

- Binnen de VBT-werkgroep Export wordt de prioriteitenmatrix met specifieke product-land-combinaties waar markttoegang, -introductie en -opvolging wenselijk zijn, regelmatig bijgesteld op vraag van de leden. Tevens tekent de werkgroep de beleidsmatige aanpak van exportdossiers uit.
- Het FAVV blijft inzetten op een actieve ondersteuning van de export. De operationele doelstelling uit het Businessplan 2015-2017 luidt: 'Nieuwe exportmarkten worden in samenwerking met alle belanghebbenden en betrokken overheden geëxploreerd en waar nuttig ontsloten'. De Dienst Internationale Zaken voorziet in regelmatig overleg, zowel algemeen beleidsmatig met alle betrokken sectoren en overheidsdiensten, als meer specifiek technisch bilateraal. Het VBT neemt hier actief aan deel.

Prinselijke economische missie Indonesië

- De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken heeft naar aanleiding van de Russische importban overleg met de betrokken sectoren en overheidsdiensten opgestart in de tweede helft van 2014. Prioritaire markten worden door de sectoren gededd. Prinselijke economische missies worden door de overheidsdiensten voorgesteld. De actieve deelname van het VBT zorgt ervoor dat specifieke aandachtspunten voor verse groenten en fruit worden benadrukt.
- Het VBT nam deel aan de prinselijke economische missie naar Indonesië in maart 2016. De VBT algemeen secretaris gaf er toelichting bij 'Quality assurance of fresh produce: case of the Belgian horticultural cooperatives'.

Op product-technisch gebied werkt het VBT voor het verkrijgen van markttoegang nauw samen met haar leden en het FAVV. Tevens is er overleg met de exporteurs via Fresh Trade Belgium (FTB), de onderzoeksinstituten en het bevoegde Europese DG Trade via Freshfel. Bepaalde derde landen stellen specifieke fytosanitaire eisen of

residubepalingen. Markttoegang is pas mogelijk, nadat het land van bestemming een Pest Risk Assessment (PRA) heeft uitgevoerd en/of de betrokken operatoren sectorale procedures hebben uitgewerkt met beheersmaatregelen bij de gedefinieerde risico's. De sectorale procedures worden geëvalueerd en goedgekeurd door het FAVV en, waar vereist, ook door het land van bestemming.

In 2016 is gewerkt aan volgende dossiers:

SALK - Marktmogelijkheden-prospectie voor Limburgs fruit Zuid-Amerika

Binnen het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) wordt een veelheid van projecten, acties en initiatieven uitgewerkt, die moeten resulteren in de versterking en versnelde ontwikkeling van de Limburgse economie en in de creatie van duurzame werkgelegenheid. Van begin 2014 tot eind april 2016 kon het VBT in het kader van het project 'Transformatie Limburgse Land- en Tuinbouw' werken aan 'Marktmogelijkheden-prospectie voor Limburgs fruit Zuid-Amerika'. Met het projectteam, bestaande uit vertegenwoordigers van de Limburgse VBT-leden, is bij de aanvang besloten om het project toe te spitsen op de export van peren naar Brazilië. Voor deze product-land-combinatie is een volledig en gedetailleerd traject en stappenplan uitgewerkt. Waar oorspronkelijk voor Argentinië een verkort traject was voorzien, is dat land naderhand vervangen door Peru. Voor Peru heeft het VBT in het voorjaar van 2015 een technisch dossier voor peren opgesteld. Het FAVV heeft het dossier, na hun goedkeuring, officieel overgemaakt aan de bevoegde Peruviaanse overheid voor een PRA. Chili is na eerste evaluaties niet weerhouden, omwille van de ligging, de toegankelijkheid en de marktomvang.

Brazilië - peren

Het deel logistiek en handelsvoorwaarden van het dossier peren-Brazilië werd afgewerkt binnen het SALK-project. Voor het deel fyto-sanitaire markttoegang konden binnen het SALK-project volgende stappen gerealiseerd worden: goedkeuring van het VBT-technisch dossier door het FAVV, officiële overhandiging van het technisch dossier aan de bevoegde Braziliaanse overheidsdienst MAPA, afwerking van de eerste twee fases van het PRA door een erkend Braziliaans collaborating center, afwerking van de derde fase van het PRA door MAPA en onderhandelingen over de concrete importeisen. Verder bouwend op de resultaten van het SALK-project werd vanaf mei 2016 gewerkt aan een protocol voor de export van Belgische peren naar Brazilië, conform de importeisen van MAPA. Er was frequent overleg tussen MAPA, het FAVV en het VBT. De Belgische Ambassade in Brasilia had continu aandacht voor het dossier en stond in voor het persoonlijk contact en overleg met MAPA. Eind 2016 werd door het FAVV nogmaals een bijgestelde versie van het voorstel-protocol voor reactie overgemaakt aan MAPA.

Canada - peren

Sinds oktober 2014 staat Canada de import van Belgische peren onder strikte voorwaarden gedurende een proefperiode toe. De voorwaarden werden in overleg met het FAVV en de leden door het VBT uitgewerkt tot concrete procedures voor de diverse betrokken operatoren. Begin december 2014 waren alle elementen operationeel, zodat een eerste zending kon gecertificeerd en geëxporteerd worden. In 2015 en 2016 stond het VBT in voor de coördinatie van de toepassing van de sectorprocedure door de betrokken producentencoöperaties, inclusief het opstellen en overmaken van de nodige lijsten van deelnemende operatoren (percelen-producenten, producentencoöperaties,

pakstations, exporteurs). Het VBT heeft met de betrokken leden en het FAVV overlegd over de toepassing van de sectorprocedure en op vraag van het FAVV de nodige aanpassingen aangebracht, inclusief het toevoegen van een checklijst voor operatoren.

De ervaring van de voorbije jaren leert dat de specifieke historiek van het dossier peer-Canada vrij algemeen kan doorgetrokken worden en van toepassing is op nagenoeg alle dossiers betreffende het verkrijgen van fytosanitaire markttoegang in derde landen. De opgedane ervaring in uitwerking, afwerking en opvolging van een technisch dossier, in reacties bij importvoorwaarden van derde landen en in opstelling, coördinatie en toepassing van een sectorprocedure werd in 2016 veelvuldig gebruikt in andere dossiers.

Canada - tomaten

In mei 2010 werd door het WTO-Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures melding gemaakt van een update van de invoereisen voor tomaten in Canada. De maatregelen die genomen moeten worden om het binnenbrengen van Tuta absoluta in Canada te vermijden, werden uitgebreid tot onder meer België. In het voorjaar van 2015 heeft Canada aan de WTO de notificatie G/SPS/N/CAN/927 voorgelegd, met aanpassingen in de fytosanitaire invoervoorwaarden voor tomaat en paprika.

Het overleg tussen het FAVV, de betrokken leden en het VBT heeft eind 2010 geresulteerd in een sectorprocedure beantwoordend aan de Canadese importeisen. Sedert 2011 voorziet de sector in monitoring naar deze mineermot en is export van tomaten van Tuta absoluta-vrije productielocaties mogelijk. Ook in 2016 stond het VBT in voor het coördineren van de toepassing van de sectorprocedure en het communiceren van de betrokken producentenlijst aan het FAVV.

Chili - hardfruit

Waar Chili binnen het SALK-project niet werd weerhouden, heeft het VBT op aangeven van de leden ervoor geopteerd om aan te sluiten bij het Europees dossier. Op basis van bilateraal overleg met de EU heeft Chili eind 2014 een voorstel van beheersmaatregelen overgemaakt die de invoer van onder meer peren vanuit EU-lidstaten zou mogelijk maken. In 2015 volgden de Chileense voorstellen voor de import van appels. Het overleg tussen Chili en de EU over de importeisen werd in 2016 verdergezet. Het VBT reageerde via het FAVV en Freshfel uitgebreid en onderbouwd op de specifieke Chileense voorstellen van fytosanitaire risico's en beheersmaatregelen bij de invoer van appels en peren.

China - groenten

Na de Russische importban is ook China door het VBT aangeduid als prioritaire markt. Markttoegang voor Belgische peren is reeds een aantal jaren een feit. In samenspraak met de leden heeft het VBT ervoor geopteerd om ook de toegang voor bepaalde Belgische groenten te bekommen. Conform de Chinese procedures, heeft het FAVV daartoe in eerste instantie een formeel schrijven gericht aan hun Chinese counterpart met vraag naar de specifieke vereisten voor de import van deze groenten. In het najaar van 2015 had het VBT reeds een concept van technisch dossier uitgewerkt. Op basis van de concrete Chinese informatievereisten en met input van de betrokken onderzoeksinstituten werd het technisch dossier in het voorjaar van 2016 ingediend bij het FAVV. Na reactie van het FAVV werd het dossier omstandig bijgesteld tijdens de zomermaanden en terug ingediend in het najaar. Eind

2016 is het wachten op verdere reactie en/of goedkeuring van het FAVV.

China – peren

Markttoegang voor Belgische peren is reeds een aantal jaren een feit. Voor de concrete toepassing van het protocol en verder overleg met het FAVV werd in 2016 tevens een beroep gedaan op het VBT.

Colombia – hardfruit

De interesse in markttoegang voor Belgische appels en peren werd reeds in 2015 door FTB aangegeven aan het FAVV. In maart 2016 heeft de EU-Commissaris Hogan tijdens een missie naar Colombia het engagement verkregen dat nieuwe dossiers voor markttoegang met de nodige prioriteit door Colombia zouden behandeld worden. Op aangeven van de leden heeft het VBT onmiddellijk technische dossiers voor appels en peren opgemaakt. Na goedkeuring werden de dossiers door het FAVV aan hun Colombiaanse counterpart overgemaakt.

Eind 2016 is het nog wachten op de reactie van Colombia op het dossier voor peren. Voor Belgische appels heeft Colombia reeds de fytosanitaire risico's geëvalueerd en een voorstel voor beheersmaatregelen overgemaakt. In overleg met het FAVV werd eind 2016 door het VBT een antwoord op deze voorstellen opgemaakt.

Filipijnen – appels

In 2014 werd een technisch dossier voor een PRA door het FAVV op aangeven van een VBT-producentencoöperatie overgemaakt aan de bevoegde Filipijnse overheidsdienst. Op vraag van de leden heeft het VBT in 2016 een dossier opgesteld voor Belgische appels. Het goedgekeurde dossier werd midden 2016 door het FAVV aan de Filipijnen overgemaakt. Eind 2016 is het wachten op reactie vanuit dit derde land.

Indonesië - groenten en hardfruit

Er is in Indonesië markttoegang voor Belgisch hardfruit. Wel speelt reeds geruime tijd de logistieke problematiek, waarbij de belangrijkste haven niet toegankelijk is voor Europese producten omwille van aanslepende fytosanitaire bemerkingen van Indonesië.

In de zomer van 2015 ontving het VBT, via het FAVV en Freshfel, de eerste berichten van een nieuwe Indonesische wetgeving, met impact op de invoer van producten van plantaardige oorsprong, waaronder groenten en fruit, vanaf 17 februari 2016. Vanaf dan zou enkel ingevoerd kunnen worden door landen die hun dossier ingediend en/of goedgekeurd gekregen hebben. Indonesië voorziet hierbij twee alternatieven. Enerzijds, de Country Recognition Agreement waarbij een uitgebreid dossier dient opgesteld te worden door de verantwoordelijke overheidsdienst van het uitvoerend land en vervolgens dient goedgekeurd te worden door de Indonesische overheid, al dan niet na een inspectie ter plaatse. Deze optie zal toegang geven tot de Tanjung Priok haven van Jakarta. Anderzijds, de Laboratory Registration System dat eveneens een uitgebreid en door Indonesië goed te keuren dossier oplegt, waarbij

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

alle zendingen naderhand moeten voorzien worden van uitgebreide analyseresultaten. Deze optie zal toegang geven tot alle Indonesische havens, met uitzondering van Tanjung Priok/Jakarta.

Ondanks de vele onduidelijkheden heeft het VBT er eind 2015 voor geopteerd om in eerste instantie een dossier voor Laboratory Registration in te dienen. Daarbij is gefocust op appels, peren, prei en witloof. Het dossier werd opgesteld in samenspraak met het FAVV en de betrokken laboratoria en begin 2016 ingediend bij de Indonesische overheidsdiensten. Op 25 februari 2016 werd de goedkeuring verkregen en kon de export van de Belgische producten, mits afdoende analyseresultaten, worden verdergezet. Ondertussen is het dossier, op vraag van FTB, uitgebreid met uien. Op vraag van en met input van het VBT en FTB heeft het FAVV een dossier voor Country Recognition Agreement uitgewerkt en in oktober 2016 overgemaakt aan de bevoegde Indonesische autoriteit. Eind 2016 is het wachten op de goedkeuring van dit dossier.

Israël - hardfruit

Sedert eind 2014 werkt het VBT aan markttoegang voor appels en peren in Israël. Voor de import vanuit Europese landen voorziet Israël in twee managementopties. Optie 1, boomgaardinspectie, vereist officiële inspecties van de boomgaarden die vrij moeten zijn van specifieke fytopathogene organismen. Optie 2, chemische behandeling, vereist een chemische naooogstbehandeling van de vruchten met een fungicide tegen Vruchtboomkanker (*Nectria galligena*). De toepassing is op vandaag niet erkend in België, waardoor deze optie in de praktijk niet mogelijk is. Ook de optie met plaag-vrije boomgaarden is in de praktijk moeilijk realiseerbaar en controleerbaar.

In 2015 werd door het VBT een alternatief beheersplan uitgewerkt. Het plan is specifiek gericht op Vruchtboomkanker en houdt rekening met de Belgische omstandigheden. Het voorstel werd begin 2016 door de bevoegde Israëlische overheidsdiensten goedgekeurd. Op basis van veelvuldig overleg met de VBT-leden, PCFruit en het FAVV werkte het VBT een sectorprocedure uit. In mei 2016 werd de procedure door het FAVV goedgekeurd en kon de export onder strikte voorwaarden worden voorbereid. Het VBT is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitwerking van de sectorprocedure, inclusief het overmaken aan het FAVV van de lijsten van deelnemende operatoren.

Japan - groenten

Net zoals de export naar de Russische Federatie, maakt de export van verse groenten en fruit naar Japan expliciet deel uit van de FAVV-omzendbrief betreffende uitvoer voorwaarden om te voldoen aan de specifieke eisen van derde landen met betrekking tot de maximum residugehalten. Op vraag van het FAVV heeft het VBT ook hier in overleg met de leden, FTB en de exporteurs een sectorale procedure uitgewerkt, die jaarlijks wordt bijgesteld.

Ingro

European Fruit Co-operation (EFC)

La Criée de Wépion

Lava

Mexico - hardfruit

De EU heeft onder meer Mexico geïdentificeerd als een prioritaire alternatieve markt voor Europese producten, waaronder groenten en fruit, na de Russische importban. Het VBT heeft zich hierbij aangesloten en de Belgische interesse voor de export van hardfruit naar Mexico aangegeven. In het kader van het EU-Mexico bilateraal SPS-overleg (Sanitary and Phytosanitary) wordt informatie uitgewisseld over de geregelende fytopathogene organismen en mogelijke beheersmaatregelen. In overleg met de leden en PCFruit heeft het VBT reeds meermaals reacties bij de organismen en de mogelijke beheersmaatregelen overgemaakt aan de EU, via Freshfel en het FAVV. Het is eind 2016 wachten op verdere vooruitgang in het bilateraal overleg en op definitieve importeisen.

Russische Federatie - groenten en fruit

Ondanks de Russische importban sinds midden 2014 blijft het VBT de ontwikkelingen opvolgen (zie hoofdstuk 7). Het VBT houdt samen met haar leden vast aan de door het FAVV goedgekeurde sectorprocedure, inclusief productmonitoring en rapportering aan het FAVV. Zodra er vooruitzichten komen op het heropenen van deze markt, zal in overleg met de leden en de betrokken overheidsdiensten, de technische voorbereiding uitgewerkt worden.

Thailand - hardfruit

Op vraag van haar leden heeft het VBT in het voorjaar van 2015 technische dossiers voor appels en peren opgesteld. Na goedkeuring door het FAVV werden de dossiers door hen officieel overgemaakt aan de bevoegde Thaise overheid voor een PRA. Eind 2016 is het wachten op reactie van Thailand.

Veiling Haspengouw

Vietnam - peren

Op vraag van het FAVV en ter voorbereiding van het bezoek van de Dienst Internationale Zaken aan Vietnam begin 2013, heeft het VBT een technisch dossier opgesteld. Begin 2015 heeft het FAVV het goedgekeurde dossier doorgestuurd aan de bevoegde Vietnamese overheid voor het opstellen van een PRA. Een PRA is nodig voor fruit, niet voor de export van verse groenten naar Vietnam. Begin september 2015 heeft Vietnam een voorlopige PRA met een aantal specifieke bemerkingen en vragen opgesteld. In overleg met de VBT-leden, PCFruit en het FAVV, heeft het VBT hierop gereageerd binnen de gestelde deadline van 60 dagen. Eind 2015 en gedurende het gehele jaar 2016 bleef de communicatie tussen het FAVV en de Vietnamese counterpart PPD aanhouden. Er waren Belgische voorstellen en tegenvoorstellen op Vietnamese reacties en bemerkingen. Het VBT heeft, met haar leden, ILVO, PCFruit en het FAVV, de nodige antwoorden opgesteld. Een kritisch element in het dossier is de Vietnamese eis dat Belgische peren afkomstig moeten zijn van percelen die vrij zijn van *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*. Eind 2016 heeft het FAVV nogmaals een officieel schrijven gericht aan PPD met een bijgesteld protocol, met het oog op een mogelijke goedkeuring begin 2017.

VS - hardfruit

Reeds enkele jaren proberen acht EU-lidstaten - België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, Spanje, Polen en Portugal - een gezamenlijke overeenkomst af te sluiten met de bevoegde VS-overheidsdienst Animal and Plant Health Inspection Service (APHIS) voor de export van appels en peren onder een systems approach in plaats van het pre-clearance system. In 2013 communiceerde APHIS het voorstel 'Proposed general risk management measures for the importation of apples and pears into continental United States from seven EU countries'. In juli 2014 bereikten beide partijen een akkoord over deze algemene maatregelen. DG Trade heeft toen het voortouw genomen en een gemeenschappelijk Operational Work Plan (OWP) voor alle betrokken lidstaten opgesteld. In frequent overleg met de nationale overheden en de sectoren, waaronder het VBT, is een voorstel van OWP eind 2014 ingediend bij APHIS. In 2015 heeft DG Trade de nodige opvolging gegeven aan het dossier.

De EU-Commissarissen Adriukaitis, Malmström en Hogan verwelkomden in hun persbericht van 16 januari 2016 de USDA-publicatie voor publieke consultatie van de draft rule, een nodige stap in het wettelijke en administratieve proces in de VS tot goedkeuring van het OWP. Zij besloten dat de export van de 2016-hardfruitoogst 'could be feasible, if all parties continue their efforts'. In overleg met het FAVV en Freshfel werd de draft rule uitvoerig door het VBT bestudeerd en van commentaar voorzien. Ondanks de blijvende aandacht van de EU bleef de publicatie van de final rule door de VS uit.

Het FAVV kreeg midden 2016 de vraag van USDA-vertegenwoordigers voor een informeel werkbezoek aan de Belgische hardfruitsector. In overleg met de betrokken leden verzorgde het VBT op 27 september 2016 de praktische invulling, met een bezoek aan twee Belgische producenten en hun coöperaties. Er werd uitvoerig toelichting gegeven bij ziekten, plagen en fyto-sanitaire beheersmaatregelen. Ondanks het informele karakter van het werkbezoek was het voor de Belgische sector een ideale gelegenheid om de interesse in export naar de VS, de praktijk van de hardfruitproductie, de samenwerking bij de commercialisatie en de fyto-sanitaire beheersmaatregelen te duiden. Het werkbezoek werd door USDA positief geëvalueerd, maar een definitieve beslissing over markttoegang bleef eind 2016 nog uit.

9. BEHEER EN COÖRDINATIE STATISTIEK

VBT-database

Het VBT beschikt over een speciaal ontwikkelde database waarin informatie opgenomen wordt over de hoeveelheden en de gerealiseerde verkoopprijzen voor groenten en fruit, aangevoerd op de aangesloten veilingen.

De veilingen sturen dagelijks gegevens door, die in de VBT-database worden ingelezen en verwerkt. Deze input kan opgevraagd worden via verschillende filters, die het mogelijk maken om specifieke informatie te genereren voor bepaalde periodes en producten.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe VBT-database, die eind 2014 in werking trad, werd de focus gelegd op enerzijds de technische omgeving en anderzijds de inhoud. Eind 2016 werd de inhoud opnieuw geëvalueerd. Er werd nagegaan of de opgenomen informatie nog toereikend is en aangezien het VBT-databasemodel gebaseerd is op de import van

facturatie-gegevens, werden tevens facturatie-gerelateerde items doorgelicht. Op basis van een grondige analyse van de gegevens uit de VBT-database voor de periode 2015-2016 en input van de veilingen, werd de inhoud van de VBT-database bijgesteld. Op 1 januari 2017 treedt de geüpdatete versie in werking.

Ongeacht de implementatie en definitieve oplevering van de nieuwe VBT-database midden 2015, volgt het VBT zowel de import van de nieuwe gegevens als de output van statistieken, nog steeds accuraat op. Sporadische onregelmatigheden worden bericht aan de IT-firma, zodat deze gepast kunnen opgelost worden. Ook de standaardrapporten (zoals jaaroverzichten) ontwikkeld m.b.v. een rapportengenerator, worden op regelmatige basis verfijnd.

Verspreiding informatie

De statistische gegevens, verwerkt in de VBT-database, worden hoofdzakelijk ter beschikking gesteld aan de VBT-leden. Deze gegevens worden onder andere aangewend ter ondersteuning van de beleidsvoering op korte en lange termijn en vormen de basisinformatie voor (transnationaal) overleg over inzichten in de verhouding van vraag en aanbod.

Het VBT bezorgt haar leden op regelmatige basis statistieken in de vorm van standaardrapporten, zoals week- en maandcijfers, veilingomzetten en jaaroverzichten. Daarnaast kunnen de leden specifieke data aanvragen.

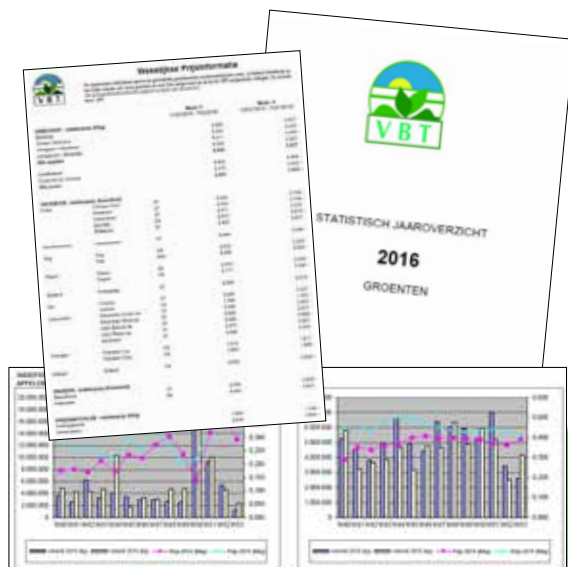
Verder wordt marktinformatie verspreid aan overheden, zoals de Vlaamse overheid en de werkgroepen van de Europese Commissie. Wekelijks levert het VBT een prijsoverzicht aan voor publicatie op de website van het Departement Landbouw en Visserij onder de rubriek 'Marktinformatie en -prijzen'.

Ook in vaktijdschriften worden evoluties en marktontwikkelingen binnen de groente- en fruitsector belicht via statistieken en afgeleide grafieken. Het VBT heeft een wekelijkse rubriek in Boer & Tuinder en levert een trimestriële bijdrage aan Fruitteeltnieuws en Proeftuinnieuws.

Op aanvraag worden voor de marktspelers en de pers statistieken op maat geproduceerd om onder meer inzicht te verwerven in een bepaalde markt, een bepaald product, de samenhang tussen aanvoer en prijsvorming of de invloed van substitutieproducten.

Naast de statistieken, voortvloeiend uit de VBT-database, verwerkt en verspreidt het VBT import- en exportgegevens van groenten en fruit.

Het doel van de informatieverbreiding is de diverse actoren op de hoogte te houden van de verschillende ontwikkelingen binnen de Belgische groente- en fruitsector.

Standaardrapporten database

Oogstprognoses groenten en fruit

Zowel voor groenten als voor fruit wordt jaarlijks per teelt een berekening gemaakt van de arealen die in productie zijn. Deze areaalbepaling, in combinatie met de aanvoercijfers afkomstig uit de VBT-database, vormen het uitgangspunt van een productieraming per teelt. Dit gebeurt respectievelijk door de werkgroep Oogstraming Groenten en de werkgroep Oogstraming Fruit. Onder meer veilingafgevaardigden, het VBT, Boerenbond, het Departement Landbouw en Visserij en de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (Statbel) zetelen in deze werkgroepen.

Congres Prognosfruit

Voor hardfruit (appelen en peren) kadert deze oefening in een mondiale (World Apple and Pear Association) en in een Europese context (Prognosfruit). Voorafgaand vergadert de werkgroep Oogstraming Fruit, belegd door de Vlaamse overheid, om de Belgische oogstraming voor het seizoen te bepalen. Op basis van enquêtes afgenomen bij fruittelers, van gegevens afkomstig van de veilingen en van de landbouwtelling en de verzamelaanvraag, worden areaal en rendement ingeschat.

Deze binnen- en buitenlandse data (zowel Europese resultaten, als gegevens afkomstig van de Verenigde Staten en het zuidelijk halfrond) worden door het VBT geanalyseerd, verwerkt en gepubliceerd. Het aanbod kennen vormt een onmisbare informatiebron voor de VBT-leden.

Voor groenten zetelt het VBT in de werkgroep Oogstraming Groenten, die jaarlijks door de Vlaamse overheid wordt belegd. Hier worden de nationale arealen en productiecijfers van glas-, openlucht- en industriegroenten bepaald, zich baserend op de VBT-aanvoercijfers en de landbouwenquêtes van Statbel, evenals op gegevens aangebracht door de veilingen en andere marktspelers.

Stockbepaling en -afbouw hardfruit

Jaarlijks wordt de beginstock, op 1 november, van de nieuwe hardfruitoogst vastgelegd tijdens de werkgroep Oogstraming Fruit. Input van de Vlaamse overheid en het VBT wordt afgetoetst met de expertise en ervaring van veiling- en sectorexperten. De stockresultaten worden verspreid aan de VBT-leden en gepubliceerd in de vakpers.

Vervolgens berekent het VBT maandelijks de Belgische stocks van verscheidene appel- en peervariëteiten. Op basis van twee gedetailleerde rekenmodellen wordt bepaald welke hoeveelheden verhandeld zijn en welke nog voorradig zijn. Het effectieve resultaat (stock 1ste dag van de maand) is het gemiddelde van de twee modellen, getoetst aan expertinzichten. Het VBT verspreidt de nationale stockgegevens in binnen- en buitenland en ontvangt, in ruil, de evolutie van de hardfruitvoorraden in de EU en daarbuiten.

10. SIMULTAANVERKOOP

Traditioneel worden groenten en fruit op de veilingen verkocht via de klok. De directe confrontatie tussen vraag en aanbod bepaalt daarbij de prijs. Op vandaag varieert het belang van de verkoop via de klok naargelang de veiling en het product. Naast de klokverkoop is er bemiddelingsverkoop of termijnverkoop. Groenten en zachtfruit worden hoofdzakelijk via de klok verkocht, in hardfruit wordt meer bemiddeld.

Het merendeel van de klokverkoop verloopt simultaan. Daarbij worden gelijktijdig dezelfde producten verkocht op onderling elektronisch verbonden veilingen. Afstemming tussen de veilingen is daarbij belangrijk, onder andere wat betreft kwaliteit, presentatie en verkoopvoorwaarden. Voor een koper is het mogelijk op een bepaald ogenblik het aanbod van verschillende veilingen te volgen. Dit kan in de verkoopzaal van één van de aangesloten veilingen of vanop het eigen kantoor. Het thuiskoopsysteem laat een koper toe aankopen te doen op de veilingen via een eigen PC. Via een externe lijn is er verbinding met de centrale apparatuur, waarop ook de klokken van de simultaanverkoop zijn aangesloten. Op het moment dat een transactie tot stand komt, is audiocontact mogelijk tussen de koper en de veilingmeester. Ook kan voorzien worden in continue voice, waarbij er een continue audioverbinding is tussen de PC van de koper en de aangesloten veilingen.

Het VBT is verantwoordelijk voor het administratief beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopsysteem, inclusief continue audio. Daartoe beheert het VBT een algemeen kopersbestand waarin nationale en internationale klanten via een uniek nummer geïdentificeerd zijn bij alle veilingen.

Verkoopzaal BelOrta

De VBT-werkgroep Simultaan beheert het simultaansysteem. In 2016 vergaderde deze werkgroep drie maal.

11. LOGISTIEK EN VERPAKKING

Informatie aan consumenten

Om te verzekeren dat consumenten zowel bij directe verkoop als bij verkoop op afstand geïnformeerde productkeuzes kunnen maken, leggen verordening (EU) nr. 1169/2011 en uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 verplichte aanduidingen op verpakkingen vast. Ze omvatten respectievelijk de algemene regels betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten en de handelsnormen voor groenten en fruit. Het VBT adviseert de leden over de nodige informatie op verpakkingen. De wetgeving bepaalt ook dat de informatie beschikbaar moet zijn voor consumenten bij verkoop op afstand, nog voor de verkoop plaatsvindt. De digitale aanwezigheid van etiketinformatie

is daarbij een gedeelde verantwoordelijkheid van de merkeigenaar en de webshop/retailer. In dat kader bezorgt het VBT voor verse groenten en fruit afkomstig van de leden de nodige productinformatie aan de webshop/retailer. Het VBT doet dat met behulp van Trustbox, een online tool ontworpen door GS1 Belgilux.

Traceerbaarheid

Traceerbaarheid van producten doorheen de voedingsketen is een basisprincipe bij efficiënte logistieke processen en bij systemen voor voedselveiligheid en -kwaliteit. Productcodering is daarbij een belangrijke tool. GS1 Belgilux ondersteunt de implementatie van globale uniforme GS1-standaarden, waaronder streepjescodes en palletlabels. Het VBT is lid van GS1 Belgilux, waardoor het de ontwikkelingen in productcodering en andere logistieke elementen kan opvolgen en de leden tijdig kan informeren. Voor de identificatie van kleinverpakkingen kunnen de leden-producentencoöperaties een beroep doen op het VBT. Het VBT beheert het gegevensbestand van GTIN-13-codes voor voorverpakte groenten en fruit. Het VBT stelt de codes samen volgens de richtlijnen van GS1. Voor het coderen van pallets of groepsverpakkingen werken de producentencoöperaties met eigen systemen van logistieke etiketten. In 2016 werkte het VBT mee aan de vernieuwing van de GS1 Belgilux handleidingen rond barcodes voor verse groenten en fruit en rond logistieke etiketten.

Verpakkingsafvalpreventie

Elke onderneming die verpakkingen op de Belgische markt brengt, is een verpakkingsverantwoordelijke en heeft als verplichtingen: terugnameplicht, informatieplicht en preventie. Aan de terugname- en informatieplicht kan worden voldaan via een aansluiting bij door de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) erkende organisaties, zoals Fost Plus en VAL-I-PAC. Het VBT coördineert voor de leden de aansluiting bij Fost Plus en VAL-I-PAC, die instaan voor de afvalbeheersing van respectievelijk consumenten- en bedrijfsmatige verpakkingen. In het kader van preventie stelt het VBT driejaarlijks samen met de aangesloten producentencoöperaties, op vraag van de IVC, een sectoraal afvalpreventieplan op.

In het kader van een verduurzaming van de eenmalige huishoudelijke verpakkingen pleit het VBT reeds enkele jaren voor de opname van groente- en fruitpunnets in het systeem van selectieve sortering, ophaling en recyclage van PMD-afval. Op die manier kan worden bijgedragen tot een efficiënter afvalbeheer en een beperking van het grondstofverbruik. In 2016 werden proefprojecten rond selectieve sortering, ophaling en recyclage van PMD-afval en restplastics, waaronder punnets, uitgevoerd door Fost Plus. De proefprojecten zullen in 2017 geëvalueerd worden met het oog op een vernieuwd systeem voor PMD-afval.

12. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING

Het marktgebeuren in de sector groenten en fruit wordt sterk gedomineerd door de Europese Gemeenschappelijke MarktOrdening voor groenten en fruit (GMO). Deze GMO werd in 2007 grondig hervormd. De marktordening voor groenten en fruit maakt deel uit van de integrale GMO-verordening (EU) nr. 1308/2013. Meer gedetailleerde bepalingen voor de groente- en fruitsector worden omschreven in uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011. De GMO voor groenten en fruit heeft als doelstelling de Europese groente- en fruitsector concurrerend en rendabel te houden door middel van een marktgerichte productie en concentratie van het aanbod. Het belangrijkste middel daartoe zijn de producentenorganisaties (POs). Deze POs kunnen, na erkenning door de betrokken lidstaat, een Operationeel Programma indienen waarin zij acties opnemen die bijdragen tot het bereiken van de GMO-doelstellingen. Voor het uitvoeren van deze acties kan Europese steun worden uitgekeerd volgens het cofinancieringsprincipe: voor elke euro Europese steun moet de PO zelf een euro investeren. De communautaire betoelaging bedraagt maximaal 4,1% van de Waarde van de Afgezette Productie (WAP), eventueel aangevuld met 0,5% extra te besteden aan crisisbeheer en -preventie. In het geval van Unies van Producentenorganisaties (UPOs) kan de communautaire betoelaging voor crisisbeheer 0,6% bedragen.

In 2016 werd verder gewerkt aan de aanpassing van uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011. Doelstelling is om deze verordening af te stemmen op de bepalingen van het 'Lissabon Verdrag', alsook om een aantal vereenvoudigingen en aanpassingen door te voeren die moeten leiden tot meer rechtszekerheid. Gedurende de eerste jaarhelft vonden hierover besprekingen plaats met experts van de lidstaten in de schoot van het Beheerscomité. In het najaar werd het interservice-overleg binnen de Europese Commissie afgerond. Eind 2016 was het echter nog wachten op de definitieve teksten. Verwachting is dat de betrokken gedelegeerde en uitvoeringshandelingen pas eind mei 2017 worden gepubliceerd.

Op de Europese landbouwraad van juli kondigde landbouwcommissaris Hogan extra ondersteuning aan voor de sector groenten en fruit via de verhoging (nieuwe berekeningswijze) van interventievergoedingen binnen het luik crisisbeheer en -preventie van de Gemeenschappelijke MarktOrdening. Voor een beperkt aantal producten worden de vergoedingen Europees bepaald. Voor het merendeel van de producten zal de Vlaamse overheid een herberekening moeten maken. Aangezien deze aanpassing echter ook deel uitmaakt van de herziening van uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011, zullen deze hogere interventievergoedingen pas ten vroegste beschikbaar zijn eind mei 2017.

Normaal gezien zou de Europese Commissie in november een publieke consultatie lanceren over de toekomst van het EU-landbouwbeleid na 2020. Heel wat lidstaten en regio's, waaronder Vlaanderen, startten dan ook hun visievorming. Het VBT nam actief deel aan de stakeholdersbevraging georganiseerd door het Departement Landbouw en Visserij. De publieke consultatie werd uiteindelijk echter uitgesteld tot begin 2017.

Omwille van de aanhoudende crisis in heel wat sectoren, heeft een groep van twaalf onafhankelijke deskundigen onder leiding van Cees Veerman zich, op vraag van landbouwcommissaris Hogan, gebogen over de manier waarop de positie van producenten in de keten kan worden verbeterd. Het rapport dat in november werd voorgesteld, geeft

een reeks aanbevelingen die ongetwijfeld hun impact zullen hebben op de discussie over de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. In heel wat hoofdstukken van dit rapport worden (U)POs en coöperaties aangehaald als spelers die een belangrijke rol te vervullen hebben in het verbeteren van de positie van producenten in de keten.

Duurzame Operationele Programma's dienen te beantwoorden aan de principes van de Nationale Strategie. Deze strategie heeft als doel het motiveren en vastleggen van de prioriteiten en vormt daarmee het kader waaraan de Operationele Programma's moeten voldoen. De strategie is gebaseerd op een beschrijving van de uitgangssituatie van de groente- en fruitsector, een evaluatie van de reeds uitgevoerde Operationele Programma's en een SWOT-analyse. Op grond daarvan worden keuzes voor het beleid gemotiveerd en worden indicatoren vastgelegd. Aan de hand van de indicatoren wordt het beoogde effect gemeten en worden eisen gesteld aan de erkende POs. In 2014 werd door de Vlaamse administratie een Nationale Strategie voor de periode 2015-2019 uitgewerkt. Deze vijfjarenstrategie wordt jaarlijks verfijnd. In 2016 vond dan ook het nodige overleg plaats voor de detailopmaak van 'Toepassingsjaar 2017'. Hierbij werd rekening gehouden met de eerste bevindingen van een EU-audit die eind april bij de Vlaamse overheid werd uitgevoerd met betrekking tot de implementatie van de GMO groenten en fruit en de ondersteuning van POs via Operationele Programma's. Deze audit was ook de aanleiding tot grondig overleg met het Departement Landbouw en Visserij over de controle op leverplicht.

13. KWALITEITSSYSTEMEN

Om kwalitatief hoogstaande, gezonde en veilige groenten en fruit te leveren, conform de marktvaart, werken de coöperaties en hun producenten traditioneel volgens één of meerdere kwaliteitssystemen. Voor de producentencoöperaties gaat het om de relevante private kwaliteitsstandaarden van British Retail Consortium (BRC), International Food Standard (IFS) en Qualität und Sicherheit (QS), om de kwaliteitsborging via HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points), ISO-normen (International Organization for Standardization) en Food Safety Management System (FSSC 22000) en om coöperatie-specifieke kwaliteitssystemen en -labels. De voorwaarden voor de processen en/of de producten op het niveau van de primaire productie, bij de producenten, zitten vervat in onder meer de standaarden van GLOBALG.A.P. en Vegaplan. Gestuurd vanuit de wetgeving worden ook de sectorgidsen autocontrole toegepast door de operatoren.

Betreffende de kwaliteitssystemen behartigt het VBT de belangen van de leden-coöperaties en hun aangesloten producenten om te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare systemen. Afhankelijk van het systeem is het VBT betrokken op bestuurlijk en/of inhoudelijk of technisch vlak.

Autocontrole en sectorgidsen

De Europese General Food Law (EG 178/2002) en het KB Autocontrole (KB van 14.11.2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid) eisen dat elke operator in de voedselketen zijn verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van voedselveiligheid. Om te voldoen aan het KB Autocontrole kunnen de sectoren gidsen opstellen met een concrete invulling van de relevante wetgeving.

- In 2007 heeft het FAVV de eerste versie van de Gids Autocontrole Aardappelen, Groenten, Fruit Handel en Verwerking

(G-014) gevalideerd. Begin 2010 volgde de tweede, eind 2012 de derde en in maart 2016 de vierde versie. De gids wordt beheerd door Belgapom, Fresh Trade Belgium en Vegebe en is van toepassing voor de VBT-leden.

- De eerste versie van de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Plantaardige Productie (G-012) werd in 2006 door het FAVV gevalideerd. Op aangeven van het FAVV is de gids samengebracht met deze voor de dierlijke productie tot de G-040. De modules A (plantaardige productie) en B (ruwvoeder) uit de G-040 zijn volledig geïntegreerd in de Vegaplan Standaard. Sinds oktober 2014 erkent het FAVV de equivalentie tussen de Vegaplan Standaard en de G-040 modules. Een geldig Vegaplan-certificaat impliceert voor de producenten een gevalideerd autocontrolesysteem en het beantwoorden aan de wettelijke IPM-vereisten (Integrated Pest Management).

Vegaplan

Het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG) is in 2005 opgericht met als doel bij te dragen tot de uitbouw van kwaliteitsborgingssystemen in de keten van de plantaardige sector. Het VBT is lid van OVPG en neemt op bestuurlijk vlak deel aan het overleg. Vegaplan staat in voor het beheer van de standaarden. Het VBT is één van de stichtende leden en neemt actief deel aan de verdere ontwikkelingen binnen Vegaplan, dit zowel op bestuurlijk als op technisch vlak.

- Nadat in 2013 binnen Vegaplan de eisen zijn uitgebouwd richting duurzame ontwikkeling en IPM, is de Vegaplan Standaard voor de plantaardige productie versie 1 in maart 2014 gepubliceerd. Vanaf september 2015 is versie 2 van toepassing.
- Op vraag van de certificatie-instellingen voorziet Vegaplan, samen met andere beheerders van kwaliteitssystemen voor de primaire sector, in een overkoepelende Nationale Adviesraad (NAR), ingericht volgens de bepalingen van BELAC. Binnen de NAR kunnen certificatie-instellingen aan stakeholders uit de voedselketen hun procedures en werking toelichten, met nadruk op onpartijdigheid en onafhankelijkheid en op het beantwoorden aan de certificatieregels van de standaarden. Het VBT is lid van deze NAR. Tevens neemt het VBT deel aan de organisatie van de NAR voor de GLOBALG.A.P. Standaard, als vertegenwoordiger van de GLOBALG.A.P. Belgische Nationale Technische Werkgroep.
- Eind 2007 werd door Vegaplan en het Duitse QS de wederzijdse erkenning bekrachtigd voor audits die worden uitgevoerd op producentenniveau voor groenten en fruit bestemd voor de versmarkt. Sinds begin 2011 geldt ook de gelijkwaardigheid met het Vegaplan sectoroverkoepelende residubewakingssysteem op producentenniveau. Het VBT neemt blijvend deel aan het regelmatig overleg tussen Vegaplan en QS.

Qualität und Sicherheit (QS)

Het VBT en de VBT-leden hebben de nodige aandacht voor het Duitse kwaliteitssysteem QS omwille van het belang van de Duitse markt voor Belgische groenten en fruit. Het kwaliteitssysteem omvat verschillende schakels in de keten, waaronder primaire productie (producenten) en groothandel (producentencoöperaties). Sinds juli 2008 is het

VBT aandeelhouder van het Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (OGK). Dit is één van de drie bedrijven in de QS-organisatie. Deze Fachgesellschaft laat zich in met bestuurlijke zaken, specifiek voor het kwaliteitssysteem van groenten, fruit en aardappelen. Voordien was het VBT reeds vertegenwoordigd in het Fachbeirat OGK. Deze adviesgroep, met vertegenwoordigers van productie en handel, zorgt voor de inhoud van en de controle op het QS-kwaliteitssysteem. Het VBT is tevens vertegenwoordigd in de Wissenschaftlichen Beirat Rückstandsmonitoring OGK waar de QS-monitoring wordt uitgezet en opgevolgd.

- Sinds 2014 hanteert QS een vrijwillige add-on sociale module. Deze FIAS (Freiwilligen QS-Inspektion von Arbeits- und Sozialbedingungen) is voor de Duitse producenten gelijkwaardig aan de GLOBALG.A.P. GRASP-module.
- Ook duurzaamheid krijgt van QS de nodige aandacht. In 2015 werd een studie uitgevoerd door externe consultants, met als doel hotspots te detecteren die specifiek aandacht vragen in het kader van duurzame ontwikkeling. Het studietraject werd begeleid door de Arbeitsgruppe Nachhaltigkeit, waarin ook het VBT vertegenwoordigd is. Op basis van de resultaten heeft de Fachbeirat OGK in 2016 aan de Arbeitsgruppe Nachhaltigkeit gevraagd om de mogelijkheden tot het uitbouwen van de QS-standaarden met duurzaamheidscriteria verder te evalueren.

GLOBALG.A.P.

GLOBALG.A.P., eigendom van het Duitse FoodPlus, is een internationale standaard voor de primaire productie gebaseerd op de principes van de Goede Agrarische Praktijken (GAP).

- Het VBT is lid van GLOBALG.A.P. sedert 2007, nadat het voorheen reeds vertegenwoordigd was in de bestuursorganen. Bij de verkiezing van de Board voor de periode 2013-2017, werd de vertegenwoordiger vanuit het VBT bevestigd en aangeduid als GLOBALG.A.P.-voorzitter.
- Sedert begin 2016 zijn de technische comités (TC) in een vernieuwde samenstelling actief, maar met een blijvende 50% producenten - 50% retailers verdeling. Na verkiezingen eind 2015 weet het VBT zich blijvend verzekerd van een vertegenwoordiging in het TC Crops, TC GRASP en TC Systems & Rules.
- Sinds midden 2015 is versie 5 van de standaard beschikbaar, die verplicht van toepassing werd vanaf 1 juli 2016. Fruit- en groentetelers moeten voldoen aan de eisen van drie modules: agrarisch bedrijf (All Farm Base), plantaardige productie (Crop Base) en fruit en groenten (Fruit & Vegetables).
- De Belgische Nationale Technische Werkgroep (BNTWG), onder voorzitterschap van het VBT, is het aanspreekpunt voor GLOBALG.A.P. in België. Een belangrijke taak van de BNTWG is het opstellen van een nationale interpretatie bij de standaard. De Belgische interpretatie bij versie 5 werd op 16 augustus 2016 door GLOBALG.A.P. goedgekeurd. Gelijktijdig is een pakket van begeleidende documenten voor producenten opgesteld. Met de interpretatie en de begeleidende documenten worden aan de producenten concrete richtlijnen gegeven voor het beantwoorden aan de vereisten uit de standaard.
- In de Focus Group Crops for Processing heeft het VBT in 2016 actief meegewerkt aan de uitwerking van een haalbare standaard voor de scope 'productie van groenten en fruit voor verwerking'. Er was veelvuldig voorbereidend overleg met de betrokken VBT-leden en andere Belgische stakeholders. In september 2016 werd de nieuwe standaard door GLOBALG.A.P. gelanceerd.
- Bij de vrijwillige add-on sociale module GRASP heeft het VBT reeds in 2013 een overzicht opgesteld met de Belgische invulling van de controlepunten via de relevante arbeids- en sociale wetgeving en officiële inspecties. Het VBT en haar leden konden zo aan marktpartners aangeven dat een beoordeling van de Belgische producenten voor

deze module geen meerwaarde biedt. Aangezien de eisen van de marktpartners voor een GRASP-beoordeling van hun leveranciers blijft aanhouden en zelfs wordt aangescherpt, heeft het VBT in 2016 het voortouw genomen om te komen tot een haalbare Belgische invulling. Enerzijds werd door het VBT een voorstel van Belgische interpretatie bij de GRASP-module uitgewerkt. In nauw overleg met de VBT-leden en GLOBALG.A.P. kon dit voorstel begin december 2016 ter goedkeuring aan GLOBALG.A.P. worden overgemaakt. Anderzijds heeft het VBT met haar leden alternatieven uitgewerkt voor de beoordeling van de GRASP-controlepunten bij de aangesloten producenten. De bedoeling is om tegen midden 2017 alle betrokken producenten in de GLOBALG.A.P.-database aangevinkt te hebben als GRASP-beoordeeld. Daartoe zullen begin 2017 de technische details uitgewerkt worden.

- Tot midden 2015 was het VBT voorzitter en secretaris van de NAR voor GLOBALG.A.P.. Sindsdien sluit de specifieke NAR voor GLOBALG.A.P. aan bij de overkoepelende NAR voor Vegaplan en andere systemen voor de primaire productie (zie Vegaplan). De technisch-inhoudelijke discussies met de certificatie-instellingen worden verder gezet via een vertegenwoordiging van Certibel in de BNTWG.
- In navolging van de Summit 2014 heeft het VBT ook in 2016 de ontwikkelingen bij de Declaration of Abu Dhabi opgevolgd. Deze declaratie is een gezamenlijk initiatief van GLOBALG.A.P., ITC (International Trade Centre) en SAI (Sustainable Agriculture Initiative) Platform. Het wil aanzetten tot samenwerking rond goede agrarische praktijken, duurzaamheid en voedselveiligheid.
- GLOBALG.A.P. heeft de traditie om belanghebbenden jaarlijks samen te brengen op ofwel een wereldwijde bijeenkomst, ofwel meer regionale bijeenkomsten. In 2016 vond de wereldwijde Summit plaats op 27 en 28 september in Amsterdam. Het VBT en de leden namen actief deel aan de overleg- en netwerkmomenten. Concrete aandachtspunten vanuit het VBT en de producentencoöperaties blijven een vereenvoudiging van de standaarden en de certificatieregels, met het oog op haalbaarheid en betaalbaarheid voor de producenten.

14. PRODUCTKWALITEIT EN -BEWAKING

Voedselveiligheid, residuen en contaminanten zijn belangrijke items in de productie en de handel van verse groenten en fruit. De coöperaties en hun telers moeten daarbij rekening houden met de bepalingen uit de wetgeving en van de markt. In overleg met de leden heeft het VBT blijvend aandacht voor deze items en worden de verwante dossiers opgevolgd.

Het VBT werkt aan een overkoepelende aanpak van productbewaking voor verse groenten en fruit. De productmonitoring houdt rekening met wettelijke vereisten, bepalingen uit kwaliteitssystemen, feedback van marktpartners en bepalingen van derde landen. De monitoring is een dynamisch gegeven, dat op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd en bijgestuurd. De monitoringplannen omvatten bepalingen voor de bemonsteringsfrequentie, de staalname, de laboratoria en hun analysemethoden, de correctieve acties inclusief de wettelijke meldingsplicht en de registratie van analysesresultaten. De sectorale risicoanalyse, de statistische uitbouw van het bemonsteringsplan en het synthetiseren van de resultaten gebeuren in nauwe samenwerking met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT). De monitoring kadert in de kwaliteitssystemen van de leden-producentencoöperaties en wordt er

extern gecontroleerd. De resultaten van de sectorale monitoring en van de officiële controles van het FAVV worden jaarlijks bilateraal tussen het FAVV en het VBT toegelicht.

Samen met KDT, coördineert het VBT de sectorale monitoringplannen voor:

- Residuen van gewasbeschermingsmiddelen, met jaarlijks ruim 10.000 analyses, ongeveer gelijk verdeeld tussen vooroogstcontrole en eigenlijke monitoring.
- Microbiologie, waarbij jaarlijks een 200-tal stalen worden geanalyseerd. De monitoring is gebaseerd op een gezamenlijke benadering met Nederland en Duitsland. In overleg met vertegenwoordigers van productie, handelen kwaliteitssystemen uit deze landen is gewerkt aan een gecoördineerde aanpak van risicoanalyse, bemonsteringsplannen en opvolging.
- Zware metalen, met jaarlijkse analyse van een 100-tal stalen.

Het VBT, KDT en de leden-producentencoöperaties houden verder rekening met ad hoc marktsignalen en opkomende aandachtspunten. Waar nodig worden daartoe bijkomende specifieke analyses uitgevoerd. In 2016 bleven de contaminanten perchloraat en chloraat onder de aandacht en werden de ontwikkelingen betreffende minerale oliën uit verpakkingsmaterialen opgevolgd.

15. PROMOTIE

Afspraken inzake de generieke promotie voor de groente- en fruitsector werden in 2016 net als in de voorgaande jaren gemaakt in de schoot van de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM. In deze sectorgroep zetelen naast vertegenwoordigers van de veilingen (VBT), ook de vakorganisaties (Boerenbond en Belgische Fruittelers Organisatie) en de exporteurs (Fresh Trade Belgium). Specifiek exportgerichte thema's worden behandeld in de Exportgroep. Het VBT vertegenwoordigde eveneens de groente- en fruitsector in de Raad van Bestuur van de VLAM om er de krijtlijnen van de generieke promotie en de overkoepelende projecten mee uit te zetten.

Globaal beschikte de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM over € 2.556.233 om haar promotiebeleid uit te voeren. Voor twee campagnes kon de VLAM rekenen op Europese cofinanciering: Conference (in Duitsland en België) en Taste of Europe.

Voor zachtfruit zijn ludieke en informatieve video's ontwikkeld waarin bessen, aardbeien en bezen gepromoot worden als gezonde snoepjes van de natuur. Ze moedigen iedereen aan om vaker en op onverwachte momenten van zachtfruit te genieten.

De Jojojonagold-campagne kende een vervolg in het najaar van 2016. Bij de start van de nieuwe oogst brachten de trotse kinderen van appelteilers in een radiospot de appel tot in de huiskamer. Ondertussen werd in 24 supermarkten,

verspreid over Vlaanderen en Wallonië, drie weken promotie gevoerd met Jonagold appels. Ook online werd Jonagold in de kijker gezet via een advertentiecampagne op Facebook en via recepten op fruitvanbijjons.be.

Om witloof bij kinderen aantrekkelijk te maken, werd Loofje in het leven geroepen. De witloofheld inspireert ouders met kindvriendelijke recepten en kant-en-klare tips op onder andere witloofvanbijjons.be. Met een foodtruck trok de VLAM in april naar Plopsa Indoor Hasselt, de Zoo van Antwerpen en enkele K3-shows in Oostende. Kinderen konden pizza met witloof proeven en er werd een kleurkookboek uitgedeeld om thuis verder aan de slag te gaan met witloof in de keuken en aan de kleurtafel.

Promotiecampagne witloof

Ook in 2016 voerden de Belgische groenteveilingen verenigd onder Lava, in overleg met de VLAM en het VBT, verder promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. De nieuwe campagne 'Met hart en ziel voor onze stiel. Dat proef je.' zet het harde werk van de Flandria-telers centraal. Deze campagne uitte zich onder meer in nationale radiospots, nieuwe websites, testimonials van Flandria-telers, advertenties in vakbladen en kookdemonstraties in winkelketens. De belangrijkste doelstelling is om Flandria te promoten als keurmerk bij consumenten en professionals.

Promotiecampagne Conference Fruit Logistica Berlin

Vlaanderen bleef participeren aan de Europese Schoolfruitactie. Hierbij kreeg elke school de mogelijkheid om zich in te schrijven om wekelijks, bijna gratis, een stuk fruit of groente te kunnen bedelen aan de leerlingen. Sinds enkele jaren komen BuSO-scholen ook in aanmerking voor subsidies. In totaal namen 1.270 scholen deel. Tijdens het schooljaar 2016-2017 kunnen de klassen kennismaken met Loofje. In het Schoolfruitpakket ontvingen de leerkrachten een informatiefiche over witloof. Daarnaast loopt tot de Krokusvakantie 2017 een wedstrijd waarbij de klassen kookschortjes met Loofje kunnen winnen.

Het VBT zorgt in samenspraak met de VLAM ook voor product sponsoring op evenementen. Naast de occasionele sponsoring van acties van scholen of organisaties, werd in 2016 meegewerkt aan grotere evenementen. Via het VBT kregen alle deelnemers aan de Vlaamse Scholenveldloop een lekkere appel. Hiervoor werden 248.125 stuks voorzien.

In 2016 richtte de VLAM zich in het buitenland voornamelijk op een professioneel publiek via beursdeelnames in Duitsland (Fruit Logistica Berlijn), Canada (CPMA Calgary), Rusland (World Food Moscow), Spanje (Fruit

Fresh Produce Mumbai

Attraction Madrid), India (Fresh Produce Mumbai), de VS (Fresh Summit PMA Orlando) en de VAE (WOP Dubai). Er vond ook een contactdag plaats in Bulgarije (Sofia) waarbij Belgische exporteurs en veilingen de kans kregen om lokale importeurs en aankopers te ontmoeten. Daarnaast wordt gefocust op pr-manifestaties, mailings en imago-opbouw via de vakpers.

De Business Development Managers van de VLAM, verantwoordelijk voor Frankrijk, Zuid-Europa en Duitsland, leggen het zwaartepunt op acties in de grootdistributie en streven hierbij vooral na om Flandria als sterk merk 'top of mind' te houden. In Duitsland liep de campagne 'Conference. Immer eine gute Idee' verder.

Aangezien het Russisch embargo op import van Europese groenten en fruit in 2016 van kracht bleef, stak het VBT op promotioneel vlak een tandje bij wat de prospectie van nieuwe markten betrof. Het VBT tekende present op de prinselijke economische missie naar Indonesië. Verder werd een prospectiereis georganiseerd voor de aangesloten leden naar Litouwen. Eveneens werden de marktmogelijkheden onderzocht in Japan en Zuid-Afrika.

16. ONDERZOEK

Het VBT is actief betrokken bij het onderzoek dat wordt uitgevoerd ten behoeve van de sector verse groenten en fruit in het algemeen en van de leden-producentencoöperaties in het bijzonder.

In 1997 was het VBT, samen met de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), medeoprichter van het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT). Het VBT participeert nog steeds actief in deze onderzoeksinstituten.

Het VBT geeft ondersteuning bij het definiëren van onderzoeksvorstellen, het opvolgen van projecten en het valoriseren van resultaten. Tevens voorziet het VBT, namens de individuele leden-producentencoöperaties, in cofinanciering. De gedefinieerde onderzoeksthema's resulteren veelal in concrete projecten, gefinancierd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO, voorheen IWT). Om de voorstellen grondig met de sector af te toetsen, vooraleer deze in te dienen bij VLAIO, voorziet het VBT in een procedure van overleg met de onderzoeksinstituten en van evaluatie door de leden. Voor projecten die door VLAIO worden goedgekeurd, is er naast de VLAIO-financiering, een sectorfinanciering door het VBT en/of (een deel van) de individuele leden-producentencoöperaties. Het VBT en/of de leden zijn vertegenwoordigd in de gebruikersgroepen, die de onderzoekers ondersteunen in de uitvoering en de valorisatie van de projecten.

In 2016 nam het VBT via sectorfinanciering en vertegenwoordiging in gebruikersgroepen deel aan volgende VLAIO-landbouwtrajecten:

- EcoFERT II: 'Just-on-time' N-bemesting in vollegrondsgroenteteelt: integratie naar een praktijkgerichte toepassing, VLAIO-110766 uitgevoerd door KU Leuven, Inagro, Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen (PCG) en Proefstation voor de Groenteteelt (PSKW),
- Mycorrhizaschimmels in bodemecosystemen voor duurzame fruitteelt, VLAIO-110775 uitgevoerd door Proefcentrum voor de Fruitteelt (PCFruit) en KU Leuven Associatie,
- Naar een kennisgebaseerde bedrijfszekere duurzame beheersing van perenbladvlo in de perenteelt, VLAIO-110778 uitgevoerd door PCFruit, Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent (UGent),
- Teeltspecifieke webapplicatie ter ondersteuning van residu-arm telen van groenten, VLAIO-110786 uitgevoerd door Inagro, PCG, PSKW en UGent,
- Verfijning, validatie en multiplicatie van het beslissingsondersteunend instrument voor de bestrijding van valse meeldauw in de glasteelt, VLAIO-110789 uitgevoerd door PCG, Inagro, PSKW en UGent,
- Verneveling van Biologische Controle Organismen (BCOs) in bewaarruimten voor bestrijding van vruchtrotschimmels, VLAIO-110790 uitgevoerd door PCFruit, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en KU Leuven,
- Energiezuinige koeling van groenten en fruit, VLAIO-120745 uitgevoerd door VCBT en KU Leuven,
- Naar een kennisgebaseerde duurzame geïntegreerde beheersing van tripsen in aardbeien, VLAIO-120746 uitgevoerd door PCFruit, Inagro, Proefcentrum Hoogstraten (PCH) en UGent,
- Beheersing van overmatige wortelgroei (gekke wortels), veroorzaakt door *Agrobacterium rhizogenes*, in vruchtgroenten onder glas, VLAIO-120761 uitgevoerd door Scientia Terrae, PCH, PSKW en Thomas More,
- Duurzame alternatieven voor ethefon in de tomatenteelt DAITom, VLAIO-135073 uitgevoerd door KU Leuven, PCH, PSKW en VCBT,
- Bestrijding bacterievuur bloei-infecties met Biologische Controle Organismen (BCOs) toegepast via hommels bij appel en peer, VLAIO-135075 uitgevoerd door PCFruit, ILVO, KU Leuven Fruitteeltcentrum en UGent,

- Rationele en plaats-specifieke beheersing van schurft bij appel, VLAIO-135078 uitgevoerd door PCFruit, ILVO en KU Leuven,
- Kennis gebaseerde praktijkoplossingen ter bescherming van de Vlaamse fruitteelt tegen *Drosophila suzukii*, VLAIO-135079 uitgevoerd door PCFruit en ILVO,
- Aansturing van stikstof en water in vollegrondsaardbei voor een duurzame transitie naar verhoogde smaak en bewaarkwaliteit, VLAIO-135083 uitgevoerd door Bodemkundige Dienst van België, BIOSYST-MeBioS van KU Leuven, PCFruit en PCH,
- Multidisciplinaire controle van binnenrot (*Fusarium spp.*) in paprika, VLAIO-135088 uitgevoerd door KU Leuven, ILVO, PCH en PSKW,
- PeMaTo - Pest management tool tomatenteelt, VLAIO-140948 uitgevoerd door PCH, PSKW en Universiteit Antwerpen,
- COURZET: Optimalisatie van de bestuiving bij courgette, VLAIO-140956 uitgevoerd door Inagro, PSKW en UGent,
- Kennisgebaseerde praktijkmaatregelen voor een betrouwbare beheersing van Little Cherry, VLAIO-140967 uitgevoerd door PCFruit en ILVO,
- LightMan: Management van licht in bedekte teelten, VLAIO-140979 uitgevoerd door UGent, PCG, PCH, PSKW en Thomas More,
- Beheersing van *Didymella bryoniae* (*Mycosphaerella*) in de teelt van komkommer, VLAIO-140982 uitgevoerd door PSKW, Inagro, KU Leuven en Scientia Terrae,
- Geïntegreerde beheerstrategie voor grondgebonden schimmels en nematoden in bladgroenten onder glas, VLAIO-140984 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro, PSKW en UGent,
- Bestrijding bacterieel vuur bloei-infecties met Biologische Controle Organismen (BCOs) toegepast via hommels bij appel en peer: deel 2, VLAIO-150888 uitgevoerd door PCFruit, ILVO, KU Leuven Fruitteeltcentrum en UGent,
- Verbeteren van oogstzekerheid en vruchtkwaliteit bij peer door het optimaliseren van het bestuivingsproces, VLAIO-150907 uitgevoerd door KU Leuven en PCFruit,
- Geleide beheersing van de preimineervlieg, *Phytomyza gymnostoma* Loew, in prei, VLAIO-150902 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro en PSKW,
- Optimalisatie van een faagtherapie tegen bacteriële pathogenen in kool en prei, VLAIO-150914 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro, KU Leuven en PSKW.

Het VBT is verder associated partner voor het Interreg-project ‘Sensoren ter bepaling van productafwijkingen bij bewaring en transport van groenten en fruit’, afgekort QCAP, uitgevoerd door onder meer het VCBT. In 2016 nam het VBT actief deel aan het stakeholderoverleg.

VBT-SECRETARIAAT

Philippe Appeltans - Algemeen secretaris
016/30 09 90 - philippe.appeltans@vbt.eu

Laurien Danckaerts - Adviseur
016/30 09 91 - laurien.danckaerts@vbt.eu

Ann De Craene - Adviseur
016/30 09 93 - ann.decraene@vbt.eu

Patricia Vercammen - Boekhouding en coördinatie marktgegevens
016/30 09 92 - patricia.vercammen@vbt.eu

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties vzw
Tiensevest 136, B - 3000 Leuven
Tel. 016/20 00 80 - Fax 016/20 30 35 - E-mail info@vbt.eu - www.vbt.eu

V•B•T

VERBOND VAN BELGISCHE
TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136
3000 Leuven
Tel: 00 32 (0)16-20 00 80
Fax: 00 32 (0)16-20 30 35
www.vbt.eu